NATIONAL QUALITY ASSURANCE AGENCY FOR EDUCATION

NQAAE

UNDER THE ADMINISTRATION OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

PEDAGOG KADRLARNI KASBIY SERTIFIKATLASH

NATIJALARI TAHLILI

«PEDAGOG KADRLARNI KASBIY SERTIFIKATLASH NATIJALARI TAHLILI»

2024–2026-yillardagi nazorat sinovlari bo‘yicha 2026-yil 8-sentabr holatidagi pedagog.uzedu.uz ma’lumotlari asosida axborot-tahliliy sharh

Toshkent – 2026

QISQARTMALAR, ATAMALAR VA SHARTLI BELGILAR

BHM – bazaviy hisoblash miqdori

JShShIR – jismoniy shaxsning shaxsiy identifikatsiya raqami

MMTV – O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi

OTT – oliy ta’lim tashkiloti

PF – O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni

Reglament – Davlat maktabgacha va umumiy o‘rta ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini kasbiy sertifikatlash bo‘yicha davlat xizmatlarini ko‘rsatishning ma’muriy reglamenti (Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 12-fevraldagi 87-son qarori bilan tasdiqlangan)

VMQ – O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori

OECD – Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti

STEM – tabiiy-ilmiy, texnologik, muhandislik va matematik fanlar

O‘tish me’yori – 56 ball (100 ballik shkala; 50 ta topshiriqdan 28 tasini to‘g‘ri bajarish)

O‘tish ulushi – sertifikat olgan pedagoglar sonining tegishli guruhdagi jami qatnashchilar soniga nisbati, foizda

Chegara zonasi – o‘tish me’yoriga 1–3 ta topshiriq yetmagan 50–54 ball oralig‘idagi natijalar

MUNDARIJA

I. KIRISH 5
1.1. Tahlilning dolzarbligi 5
1.2. Tahlilning maqsadi va vazifalari 6
1.3. Tahlil obyekti va qamrovi 6
1.4. Ma’lumotlar manbai va tahlil davri 7
II. NORMATIV-HUQUQIY VA METODOLOGIK ASOSLAR 8
2.1. Normativ-huquqiy baza 8
2.2. Sinovning mazmuni va baholash me’yori 9
2.3. Sinov natijalarining huquqiy oqibatlari 9
2.4. Hisoblash birligi va urinishlar zanjiri 10
2.5. Asosiy ko‘rsatkichlar va ularni hisoblash tartibi 10
2.6. Ma’lumotlarni talqin qilish shartlari va tahlil doirasi 10
III. KASBIY SERTIFIKATLASHNING UMUMIY NATIJALARI VA DINAMIKASI 12
3.1. Umumiy natijalar 12
3.2. Natijalarni xalqaro amaliyot bilan taqqoslash imkoniyatlari 13
3.3. Yillar kesimidagi dinamika 14
3.4. Sinov davrlari kesimidagi dinamika 16
3.5. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar 17
IV. URINISHLAR KESIMIDAGI TAHLIL VA ME’YORIY CHEKLOVNING BAJARILISHI 19
4.1. Urinishlar bo‘yicha natijalar 19
4.2. Takroriy sinov huquqidan foydalanish darajasi 20
4.3. Ro‘yxatdan o‘tib, sinovga kelmagan talabgorlar 20
4.4. Urinishlar soni bo‘yicha me’yoriy cheklovning bajarilishi 21
4.5. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar 23
V. NOMZODLAR BITIRGAN OLIY TA’LIM TASHKILOTLARI KESIMIDAGI TAHLIL 24
5.1. Umumiy holat 24
5.2. OTT toifalari kesimidagi qiyosiy tahlil 26
5.3. OTT miqyosi va natijalar o‘rtasidagi bog‘liqlik 28
5.4. Reklamatsiya yuborilishi lozim bo‘lgan holatlar 29
5.5. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar 31
VI. HUDUDLAR KESIMIDAGI TAHLIL 32
6.1. Hududlar bo‘yicha umumiy ko‘rsatkichlar 32
6.2. Hududiy farqlarning tarkibiy omillari 33
VII. O‘QUV FANLARI KESIMIDAGI TAHLIL 34

7.1. Fanlar kesimida sertifikatlashdan o‘tish ulushi 34
7.2. O‘ta olmagan pedagoglarning fanlar bo‘yicha tarkibi 37
7.3. Fanlar kesimidagi natijalarning 2024–2026-yillardagi o‘zgarishi 39
7.4. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar 41
VIII. NATIJALARNING BALL TAQSIMOTI 42
8.1. O‘ta olmaganlarning ball taqsimoti va «chegara zonasi» 42
8.2. Ball tarkibi va apellyatsiya mexanizmi 43
IX. DEMOGRAFIK KESIMLARDAGI TAHLIL 44
9.1. Jins kesimida 44
9.2. Yosh va pedagogik staj kesimida 44
9.3. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar 46
X. YAKUNIY XULOSA 47
FOYDALANILGAN MANBALAR 50
ILOVALAR 52
1-ilova. Ta’lim tashkilotlari bo‘yicha kasbiy sertifikatlash natijalari 52
2-ilova. Reklamatsiya yuborilishi lozim bo‘lgan holatlar, nafar 56
3-ilova. O‘quv fanlari kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari 58

I. KIRISH

1.1. Tahlilning dolzarbligi

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi PF–79-son Farmoni bilan umumiy o‘rta ta’lim muassasalarining pedagogik kasblariga birinchi marta ishga qabul qilinayotgan talabgorlarni kasbiy sertifikatlash tizimi joriy etildi[1]. Mazkur tizimning huquqiy mexanizmi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 12-fevraldagi 87-son qarori bilan tasdiqlangan «Davlat maktabgacha va umumiy o‘rta ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini kasbiy sertifikatlash bo‘yicha davlat xizmatlarini ko‘rsatishning ma’muriy reglamenti» (keyingi o‘rinlarda – Reglament) orqali belgilangan[2].

Kasbiy sertifikatlash – pedagog kadrlar sifatini ta’minlashning kirish filtri vazifasini bajaruvchi mexanizm bo‘lib, u bir vaqtning o‘zida ikki xil axborot oqimini shakllantiradi. Birinchidan, u maktab ta’limi tizimiga kirib kelayotgan kadrlarning kasbiy tayyorgarlik darajasini baholaydi. Ikkinchidan, tahliliy nuqtai nazardan alohida ahamiyatga ega bo‘lgan jihat sifatida u oliy ta’lim tashkilotlarida (keyingi o‘rinlarda – OTT) pedagog kadrlar tayyorlash sifatining tashqi, mustaqil va yirik miqyosli indikatorini yaratadi.

Reglamentning 36-bandi bevosita shu mantiqdan kelib chiqadi: nazorat sinovidan o‘ta olmagan talabgor bitirgan OTTga reklamatsiya yuborilishi belgilangan.

2024–2026-yillarda o‘tkazilgan oltita nazorat sinoviga **47 936 nafar** pedagog jalb etilgan bo‘lib, bu respublikadagi **690 226 nafar** pedagogning **6,9 foizini** tashkil etadi.

2026-yildan maktabgacha ta’lim tashkilotlarining stajyor-tarbiyachilari va psixologlari, 2027-yildan esa attestatsiyadan o‘ta olmagan pedagog kadrlar ham sinovlarga jalb etiladi. Shu bois, tizimning amaldagi natijalarini faqat umumiy ko‘rsatkich asosida emas, balki urinishlar, OTTlar, hududlar, o‘quv fanlari va pedagoglarning tavsiflari kesimida baholash zarur.

---

[1] O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi «Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi PF-79-son Farmoni.

[2] O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 12-fevraldagi «Davlat maktabgacha va umumiy o‘rta ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini kasbiy sertifikatlash bo‘yicha davlat xizmatlarini ko‘rsatishning ma’muriy reglamentini tasdiqlash to‘g‘risida»gi 87-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 13.02.2024-y., 09/24/87/0120-son.

1.2. Tahlilning maqsadi va vazifalari

Sharhning maqsadi – kasbiy sertifikatlash tizimining samaradorligini baholash, natijalarni bitirilgan OTT, hudud, o‘quv fani va pedagogning ijtimoiy-demografik tavsiflari kesimida o‘rganish hamda yuqorida qayd etilgan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Farmoni va Vazirlar Mahkamasi qarori talablarining amalda bajarilish darajasini aniqlashdan iborat.

Maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

kasbiy sertifikatlashga jalb etilgan pedagoglarning qancha qismi o‘tish balini (56 ball) to‘plaganini va bu ko‘rsatkichning urinishlar bo‘yicha taqsimotini aniqlash;

nazorat sinovidan o‘ta olmagan talabgorlar tugatgan OTTlarni aniqlash va OTTlar kesimida sertifikatlash ko‘rsatkichidagi farqlarni baholash;

urinishlar soni bo‘yicha belgilangan me’yoriy cheklovning bajarilishini, ya’ni ikki martadan ortiq sinovga kiritilgan holatlarni aniqlash;

natijalarni hududlar, o‘quv fanlari, sinov davrlari hamda pedagoglarning jinsi, yoshi va staji kesimida qiyosiy tahlil qilish;

kasbiy sertifikatga ega bo‘lmagan pedagoglarning maktab tizimidagi ulushini va bu holatning Reglamentning 35-bandi talablariga muvofiqligini baholash;

aniqlangan muammolar asosida amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Sharh natijalaridan OTTlar va hududiy ta’lim boshqarmalari boshqaruv qarorlarini qabul qilishda dalillarga asoslangan (evidence-based) asos sifatida foydalanilishi mumkin.

1.3. Tahlil obyekti va qamrovi

Tahlil obyekti – 2024–2026-yillarda o‘tkazilgan kasbiy sertifikatlash nazorat sinovlarining natijalari.

Tahlil predmeti – sinovdan o‘tish ko‘rsatkichi, urinishlar zanjiri, me’yoriy talablarning bajarilishi hamda natijalarning OTTlar, hududlar, o‘quv fanlari va pedagoglarning tavsiflari kesimidagi taqsimoti.

Tahlil qamroviga **6 ta** sinov davrida ishtirok etgan **47 936 nafar** pedagog kiritilgan. Bitirgan OTT bo‘yicha **377 ta** yozuv qo‘llanilgan: **148 ta** mahalliy OTT, **46 ta** xorijiy ta’lim tashkiloti, **169 ta** o‘rta maxsus va boshqa ta’lim tashkiloti hamda bitirgan ta’lim tashkiloti ko‘rsatilmagan holatlarni umumlashtiruvchi **14 ta** yozuv.

Natijalar **14 ta** hudud va **46 ta** o‘quv fani (mutaxassislik) kesimida ko‘rib chiqilgan.

1.4. Ma’lumotlar manbai va tahlil davri

Tahlil Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi (keyingi o‘rinlarda – MMTV)ning pedagog.uzedu.uz yagona elektron bazasidan **2026-yil 8-sentabr** holatiga ko‘ra shakllantirilgan ma’lumotlar to‘plami asosida amalga oshirildi.

Tahlilda quyidagi usullar qo‘llanildi:

shaxs (JShShIR) darajasida urinishlar zanjirini qayta tiklash;

respublika va kesimlar bo‘yicha jamlash va ulushlarni hisoblash;

guruhlar o‘rtasidagi farqlarni foiz punktlarda va baravarlarda baholash;

yuqori, past va nol natijali guruhlarni ajratish;

yillar va sinov davrlari bo‘yicha dinamikani tahlil qilish;

natijalarni xalqaro amaliyot bilan qiyosiy talqin qilish.

II. NORMATIV-HUQUQIY VA METODOLOGIK ASOSLAR

2.1. Normativ-huquqiy baza

Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 12-fevraldagi 87-son qarori kasbiy sertifikatlash tizimining huquqiy asosi hisoblanadi. Qaror qabul qilingan paytdan boshlab unga bir nechta o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritilgan bo‘lib, bu tizimning qamrovi va mexanizmlari izchil kengayib borganidan dalolat beradi. Ushbu o‘zgarishlar 1-jadvalda xronologik tartibda keltirilgan.

Hujjat	Ro‘yxatga olingan sana	Kiritilgan asosiy o‘zgarish
2024-yil 12-fevraldagi 87-son VMQ	13.02.2024-y.	Ma’muriy reglamentni tasdiqlash; 56 ball o‘tish me’yori; urinishlar tartibi
2025-yil 28-fevraldagi 130-son VMQ	01.03.2025-y.	Sertifikatlashga jalb etilmaydiganlar doirasini kengaytirish (toifaga ega pedagoglar; attestatsiyadan kamida mutaxassis darajasida o‘tganlar) – 9-band; 14-band tahriri
2025-yil 19-iyundagi 378-son VMQ	19.06.2025-y.	Reglamentga alohida o‘zgartishlar
2025-yil 24-noyabrdagi 740-son VMQ	26.11.2025-y.	Qamrovni maktabgacha ta’lim tashkilotlariga kengaytirish; stajyor-tarbiyachi va psixolog toifalarini kiritish; attestatsiyadan o‘ta olmagan pedagoglarni jalb etish
2026-yil 29-yanvardagi 35-son VMQ	02.02.2026-y.	Ijtimoiy reyestr toifalari bo‘yicha to‘lov chegirmalari mexanizmi
2026-yil 16-apreldagi 175-son VMQ	17.04.2026-y.	Navbatdan tashqari sinov uchun to‘lov miqdorini BHMning 50 foizi etib belgilash
2026-yil 24-iyundagi 321-son VMQ	25.06.2026-y.	Reglamentning 2-bandiga o‘zgartishlar: «talabgor» tushunchasi doirasi va navbatdan tashqari sinovda o‘z xohishiga ko‘ra ishtirok etish (740-son qaror bilan birgalikda)

1-jadval. Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 12-fevraldagi 87-son qaroriga kiritilgan o‘zgartish va qo‘shimchalar xronologiyasi, 2024–2026-yillar

Manba: Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi (lex.uz) ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Normativ bazaning evolyutsiyasidan ko‘rinadiki, tizim dastlab faqat umumiy o‘rta ta’lim tashkilotlariga birinchi marta ishga qabul qilinayotgan stajyor-o‘qituvchilarga nisbatan joriy etilgan. Keyinchalik qamrov bosqichma-bosqich kengaytirildi: 2026-yildan boshlab maktabgacha ta’lim tashkilotining stajyor-tarbiyachilari va psixologlari, 2027-yildan esa pedagoglar attestatsiyasidan o‘ta olmagan, lavozimiga muvofiq emas deb topilgan pedagog kadrlar ham sinovlarga jalb etiladi.

2.2. Sinovning mazmuni va baholash me’yori

Amaldagi tartibga koʻra, nazorat sinovi 50 ta topshiriqdan iborat boʻlib, har bir toʻgʻri bajarilgan topshiriqqa 2 ball beriladi, sinov uchun jami 100 ball ajratilgan.

Sinov materiallari Pedagogik mahorat va xalqaro baholash ilmiy-amaliy markazi tomonidan testologiyaning xalqaro talablari asosida shakllantiriladi, sinov kompyuterda, onlayn platformada oʻtkaziladi.

Shuningdek, **56** va undan yuqori ball toʻplagan talabgor nazorat sinovidan oʻtgan, **56 balldan** past koʻrsatkichga ega talabgor esa sinovdan oʻtmagan hisoblanadi. Shunday qilib, oʻtish me’yori **100 ballik** shkalaning **56 foizini** toʻplashni (50 ta topshiriqdan 28 tasini toʻgʻri bajarish) talab qiladi.

Urinishlar tartibiga koʻra, asosli sabablarga koʻra nazorat sinovida ishtirok eta olmagan hamda birinchi marotaba sinovda ishtirok etib, undan oʻta olmagan talabgor uchun har yili yangi oʻquv yili boshlangunga qadar navbatdan tashqari nazorat sinovi tashkil etiladi.

Birinchi sinovda ishtirok etish talabgor uchun bepul, navbatdan tashqari sinov uchun esa **bazaviy hisoblash miqdorining 50 foizi** miqdorida toʻlov undiriladi.

2.3. Sinov natijalarining huquqiy oqibatlari

Qonunchilikka koʻra:

navbatdan tashqari nazorat sinovida ishtirok etib, yetarli ball toʻplay olmagan talabgor bilan tuzilgan mehnat shartnomasi mehnat qonunchiligida belgilangan tartibda bekor qilinadi;

ish beruvchi mehnat shartnomasi bekor qilingan talabgor tugatgan oliy ta’lim tashkilotiga talabgorning kasbiy sertifikatlashdan oʻta olmaganligi toʻgʻrisida reklamatsiya yuboradi.

Ushbu ikki bandning birgalikdagi ta’siri shundan iboratki, amaldagi huquqiy konstruksiyada pedagog uchun ikkita urinish nazarda tutilgan: asosiy nazorat sinovi va bir martalik navbatdan tashqari sinov.

Ikkinchi urinishdan keyin ham me’yoriy koʻrsatkich ta’minlanmasa, huquqiy oqibat ikki tomonlama boʻladi – pedagog bilan mehnat munosabatlari tugatiladi va u bitirgan OTTga reklamatsiya yuboriladi.

2.4. Hisoblash birligi va urinishlar zanjiri

Tahlilning asosiy hisoblash birligi sifatida unikal shaxs (JShShIR bo‘yicha identifikatsiyalangan pedagog) qabul qilindi. Ma’lumotlar bazasidagi qaydlar pedagog amalga oshirgan urinishlarning umumiy soni bo‘yicha guruhlangan, ya’ni guruhlar bir-birini takrorlamaydi.

2.5. Asosiy ko‘rsatkichlar va ularni hisoblash tartibi

Sertifikatlashdan o‘tish ulushi tegishli guruhdagi sertifikat olgan pedagoglar sonining shu guruhdagi jami qatnashchilar soniga nisbati sifatida hisoblanadi:

$$U = S / N \times 100,$$

bunda:

U – o‘tish ulushi, foiz;

S – kasbiy sertifikat olgan pedagoglar soni;

N – tegishli guruhda kasbiy sertifikatlashga jalb etilgan pedagoglar soni.

Urinish bo‘yicha o‘tish ulushi har bir urinishda sinovga kiritilganlar soniga nisbatan aniqlanadi.

O‘rtacha ball ikki xil asosda hisoblanadi va har safar qaysi biri qo‘llanilgani ko‘rsatiladi: sinovda haqiqatda ishtirok etganlar bo‘yicha (41,1 ball) va sinovga kelmaganlar 0 ball bilan hisobga olinganda (30,8 ball). Ikkala ko‘rsatkich o‘zaro bog‘liq: **30,8 × 31 985 / 23 960 = 41,1.**

Guruhlar o‘rtasidagi farq foiz punktlarda yoki baravarda ifodalanadi, taqqoslash mezoni sifatida respublika bo‘yicha o‘tish ulushi (37,7 foiz) qo‘llaniladi.

OTTlar reytingi kamida 200 nafar bitiruvchisi sinovda ishtirok etgan OTTlar, o‘quv fanlari bo‘yicha tahlil kamida 100 nafar qatnashchisi bo‘lgan fanlar, fanlar dinamikasi esa kamida 400 nafar qatnashchisi bo‘lgan fanlar bo‘yicha amalga oshiriladi. Ta’lim tashkilotlari nomi asosida shartli ravishda beshta toifaga ajratiladi (V bob).

2.6. Ma’lumotlarni talqin qilish shartlari va tahlil doirasi

Tahlil natijalarini talqin qilishda qator shartlarni e’tiborga olish zarur.

Birinchidan, reyestr va shaxs darajasidagi hisob-kitob o‘rtasida son farqi mavjud.

Reyestr asosidagi jamlanma jadvallarda jami **47 936 nafar** pedagog, shundan sertifikatsiz **29 857 nafar** koʻrsatilgan; shaxs darajasidagi hisob-kitob esa **47 936** va **31 985 nafarni** beradi.

2 128 nafarlik farq birinchi urinishda oʻta olmay, keyingi urinishlarda sertifikat olganlarga toʻgʻri keladi: ular ikki marta hisobga olinmasligi uchun jamlanma jadvaldan chiqarilgan (31 985 – 2 128 = 29 857).

Shu bois OTT, hudud va maktab kesimlarida jamlanma jadvallar, urinishlar tahlilida esa shaxs darajasidagi hisob-kitob qoʻllanilgan.

Ikkinchidan, **7 560 ta** qayd roʻyxatdan oʻtgan, biroq ularda sinov boshlanish vaqti koʻrsatilmagan va natija 0 ball sifatida qayd etilgan. Bu natija bilim darajasini aks ettirmaydi, shu sababli oʻrtacha ballning ikki varianti (2.5-boʻlim) alohida koʻrsatiladi.

Uchinchidan, sinovga kelmaganlarni qayd etish amaliyoti sinov davrlari boʻyicha bir xil emas (3.4-boʻlim), bazada esa mehnat shartnomasining holati, yuborilgan reklamatsiyalar, sertifikatlashdan ozod etish asoslari va attestatsiya natijalari toʻgʻrisida ma’lumot mavjud emas.

Mazkur shartlar tahlil natijalarining ahamiyatini kamaytirmaydi, balki ulardan foydalanish doirasini aniq belgilaydi.

III. KASBIY SERTIFIKATLASHNING UMUMIY NATIJALARI VA DINAMIKASI

3.1. Umumiy natijalar

2024–2026-yillarda o‘tkazilgan 6 ta nazorat sinovlarida jami **47 936 nafar** pedagog ishtirok etgan. Ulardan **18 079 nafari** (37,7 foiz) kasbiy sertifikatga ega bo‘lgan, **29 857 nafari** (62,3 foiz) esa barcha urinishlarida o‘tish me’yorini ta’minlay olmagan (hisoblash bazasi 2.6-bo‘limda izohlangan). Asosiy ko‘rsatkichlar 1-rasmda jamlangan.

1-rasm. Kasbiy sertifikatlash natijalarining asosiy ko‘rsatkichlari, 2024–2026-yillar

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Yillar kesimida ko‘rsatkich bir tekis emas: 2024-yilda sinovda ishtirok etganlarning **44,3 foizi**, 2025-yilda atigi **29,7 foizi**, 2026-yilda esa **44,1 foizi** sertifikat olgan. Mazkur dinamika 3.3-bo‘limda batafsil tahlil qilinadi.

Sertifikat olganlarning ball bo‘yicha taqsimoti ham diqqatga sazovor. Sertifikat egalarining **70,2 foizi**, ya’ni uchdan ikki qismidan ko‘prog‘i, o‘tish me’yoriga yaqin bo‘lgan **56–70 ball** oralig‘ida joylashgan, yuqori natijalar esa kam uchraydi (2-jadval).

Ball diapazoni	Pedagoglar soni	Sertifikat egalariga nisbatan, %
56–70 ball	12 693	70,2
72–85 ball	4 778	26,4
86 va undan yuqori ball	608	3,4

2-jadval. Kasbiy sertifikat olgan pedagoglarning ball diapazonlari bo‘yicha taqsimoti, 2024–2026-yillar, nafar va foiz.

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

56–70 ball oralig‘idagi **12 693 nafar** pedagog (70,2 foiz) 50 ta topshiriqdan 28–35 tasini to‘g‘ri bajargan. 86 va undan yuqori ball to‘plagan pedagoglar soni esa **608 nafarni**, ya’ni sertifikat egalarining **3,4 foizini** va barcha qatnashchilarning **1,3 foizini** tashkil etadi. Bu amaldagi tizimda sertifikatni asosan minimal talabni bajargan pedagoglar olayotganini, yuqori natijalar esa istisno tariqasida uchrashini ko‘rsatadi.

3.2. Natijalarni xalqaro amaliyot bilan taqqoslash imkoniyatlari

Xalqaro amaliyotda o‘qituvchilar uchun o‘tkaziladigan imtihonlarning yagona «odatiy» o‘tish ko‘rsatkichi mavjud emas, chunki taqqoslanayotgan mexanizmlar turli vazifalarni bajaradi.

AQShda pedagogika dasturlarini tamomlaganlarning litsenziya imtihonlarini (shu jumladan, Praxis tizimi) topshirish ulushi 95–96 foizni tashkil etadi[3]. Biroq federal hisobotga faqat «dasturni tamomlaganlar» kiritiladi va imtihon topshirishni bitirish sharti sifatida belgilagan muassasalar 100 foizlik natija haqida hisobot beradi[4]; birinchi urinishda boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari uchun predmet imtihonini nomzodlarning **54 foizi** topshira olmaydi, taxminan chorak qismi esa uni umuman topshira olmaydi[5].

Finlyandiyada VAKAVA – pedagogik ta’limni tamomlagandan keyingi litsenziya imtihoni emas, balki unga kirish imtihoni: boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarini tayyorlash dasturlariga abituriyentlarning taxminan **10 foizi** qabul qilinadi[6].

Janubiy Koreyada o‘qituvchilarni ishga qabul qilish imtihoni belgilangan miqdordagi bo‘sh ish o‘rinlari uchun tanlov hisoblanadi: 2023-yilda umumiy o‘rta ta’limdagi 6 094 ta o‘rin uchun 48 784 nafar nomzod da’vogarlik qilgan (konkurs 8:1, ya’ni taxminan 12,5 foiz), ayrim fanlarda konkurs 20:1ga yetadi[7].

---

[3]U.S. Department of Education, Office of Postsecondary Education. Preparing and Credentialing the Nation’s Teachers: The Secretary’s 10th Report on Teacher Quality. – Washington, DC, 2016. – P. xvii. URL: https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED576185.pdf

[4]Stedman J. B., Mangan B. F. Pass Rates as an Accountability Measure for Teacher Education Programs. CRS Report RL31254. – Washington, DC: Congressional Research Service, 2004.

[5]Putman H., Walsh K. A Fair Chance: Simple Steps to Strengthen and Diversify the Teacher Workforce. – Washington, DC: National Council on Teacher Quality, 2019. (ERIC ED593388).

[6]Chung J. Research-informed teacher education, teacher autonomy and teacher agency: the example of Finland / International Journal of Educational Research. – 2025. – Vol. 133, art. 102745. DOI: 10.1016/j.ijer.2025.102745.

[7]Kwak Y. Secondary school science teacher education and quality control in Korea based on the teacher qualifications and the teacher employment test in Korea // Asia-Pacific Science Education. – 2019. – Vol. 5,

Shunday qilib, o‘tish ko‘rsatkichi imtihonning murakkablik darajasidan ko‘ra ko‘proq uning tizimdagi vazifasi – tayyorgarlikka kirish filtri, malaka bo‘sag‘asi yoki ish o‘rinlari kvotasi ekani bilan belgilanadi. Shu bois O‘zbekiston ko‘rsatkichini boshqa mamlakatlar ko‘rsatkichlari bilan bevosita taqqoslash to‘g‘ri bo‘lmaydi[8].

O‘zbekistonda esa sinovdan o‘tish ko‘rsatkichining **37,7 foiz** darajasida bo‘lishi ikki xil talqinga imkon beradi: yoki **sinov materiallarining murakkablik darajasi amaldagi tayyorgarlik darajasidan ancha yuqori**, yoki **pedagog kadrlar tayyorlash sifatida tizimli muammo mavjud**.

3.3. Yillar kesimidagi dinamika

Yillar kesimidagi tahlil kasbiy sertifikatlash tizimining uch yillik amaliyoti davomida qanday rivojlanganini baholash imkonini beradi. Hisob-kitob har bir yilda sinovda ishtirok etgan pedagoglar soni va ulardan sertifikat olganlar ulushi bo‘yicha olib borildi; natijalar 3-jadvalda keltirilgan.

Yil	Qatnashchilar	O‘tganlar	O‘ta olmaganlar	O‘tish ulushi, %	O‘tganlar o‘rtacha bali	O‘ta olmaganlar o‘rtacha bali
2024-yil	15 539	6 883	8 656	44,3	69,8	41,9
2025-yil	21 505	6 388	15 117	29,7	64,6	40,0
2026-yil (yanvar–sentabr)	10 892	4 808	6 084	44,1	65,7	41,6

3-jadval. Yillar kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari, 2024–2026-yillar, nafar, foiz va ball

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.
Izoh: 2026-yil ma’lumotlari yanvar–sentabr davrini qamraydi.

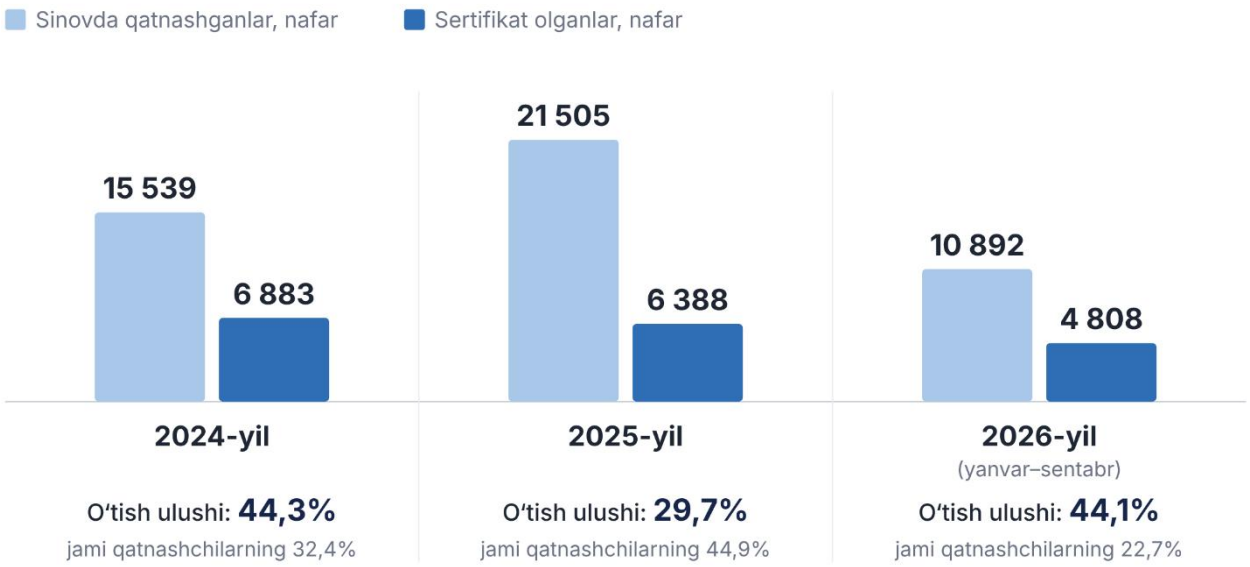
Dinamika bir tekis emas va «V» shakliga ega. 2024-yilda sinovda **15 539 nafar** pedagog ishtirok etgan, ulardan **6 883 nafari** (44,3 foiz) sertifikat olgan.

2025-yilda qatnashchilar soni **21 505 nafargacha**, ya’ni **38,4 foizga** oshgan, ammo o‘tish ulushi **29,7 foizgacha**, ya’ni **14,6 foizga** pasaygan.

art. 14. DOI: 10.1186/s41029-019-0040-0. 2023-o‘quv yili raqamlari Koreya Respublikasi Ta’lim vazirligi ma’lumotlari asosida keltirilgan.

[8]OECD. Education at a Glance 2022: OECD Indicators. Indicator D6: What are the pathways to becoming a teacher and a school head? – Paris: OECD Publishing, 2022. DOI: 10.1787/3197152b-en.

2026-yilning yanvar–sentabr davrida ko‘rsatkich qayta tiklanib, **44,1 foizni** tashkil etgan. Qatnashchilar soni va o‘tish ulushining o‘zgarishi 2-rasmda ko‘rsatilgan.

2-rasm. Yillar kesimida sinov qatnashchilari, sertifikat olganlar soni va o‘tish ulushi, 2024–2026-yillar, nafar va foiz

Manba: 3-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Izoh: 2026-yil yanvar–sentabr; ustunlar ostida har bir yilning jami qatnashchilardagi ulushi berilgan.

Qatnashchilar soni va o‘tish ulushi o‘rtasidagi teskari bog‘liqlik diqqatga sazovor: eng ko‘p qatnashchi qayd etilgan 2025-yilda o‘tish ulushi eng past bo‘lgan. Buning bir nechta ehtimoliy izohi mavjud.

Birinchidan, kontingent tarkibining o‘zgarishi. 2025-yilda sinovga jalb etiladiganlar doirasi qayta belgilandi, avvalgi yilda o‘ta olmagan pedagoglar ham takroriy sinovga kiritildi – bu guruhning o‘tish ehtimoli obyektiv ravishda past.

2025-yilda so‘nggi urinishi qayd etilgan va o‘ta olmagan pedagoglardan kamida **2 394 nafari** ikkinchi va undan keyingi urinishda ishtirok etgan (shundan 1 973 nafari ikkinchi urinishda);

Ikkinchidan, sinovga jalb etish hajmining keskin oshishi. 2025-yil iyul–avgust davrida o‘tkazilgan navbatdan tashqari sinov eng yirik bosqich bo‘lib, unda **11 956 nafar** pedagog sertifikat ololmagan.

Ommaviy jalb etish sharoitida tayyorgarlik darajasi nisbatan past pedagoglar ulushi ortadi.

Uchinchidan, sinov materiallarining o‘zgarishi. 2025-yilda o‘tganlarning o‘rtacha bali ham **69,8 dan 64,6 ballgacha** pasaygan.

O‘tganlar va o‘ta olmaganlar o‘rtacha balining bir vaqtda pasayishi sinov materiallarining qiyinlik darajasi oshgan bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi, ushbu faraz psixometrik tahlil orqali tekshirilishi lozim.

Uch yillik davrda qatnashchilarning **32,4 foizi** 2024-yilga, **44,9 foizi** 2025-yilga va **22,7 foizi** 2026-yilning to‘qqiz oyiga to‘g‘ri keladi.

2026-yil to‘liq bo‘lmagan davr bo‘lgani sababli uning yillik ko‘rsatkichi **15–16 ming nafar** atrofida bo‘lishi kutiladi, bu 2024-yil darajasiga yaqin.

Umuman olganda, uch yillik davrda kasbiy sertifikatlashdan o‘tish ulushi sezilarli yaxshilanmagan: 2024-yildagi **44,3 foizdan** 2026-yildagi **44,1 foizgacha**, ya’ni **0,2 foiz** punktga kamaygan.

Bu pedagog kadrlar tayyorlash sifatida uch yil davomida ijobiy siljish kuzatilmaganini ko‘rsatadi va tizimli chora-tadbirlar zarurligini tasdiqlaydi.

3.4. Sinov davrlari kesimidagi dinamika

Yillik ko‘rsatkichlarni aniqlashtirish maqsadida 2024–2026-yillarda o‘tkazilgan olti bosqichli sinov davri kesimida o‘ta olmaganlarning soni va o‘rtacha bali tahlil qilindi (4-jadval, 3-rasm).

Ushbu kesimni talqin qilishda ikki jiddiy cheklovni e’tiborga olish zarur. Birinchidan, turli davrlarda sinovga jalb etilgan kontingentning tarkibi qonunchilik o‘zgarishlari tufayli bir xil emas. Ikkinchidan, sinovga kelmaganlarni qayd etish amaliyoti davrlar bo‘yicha bir tekis bo‘lmagan.

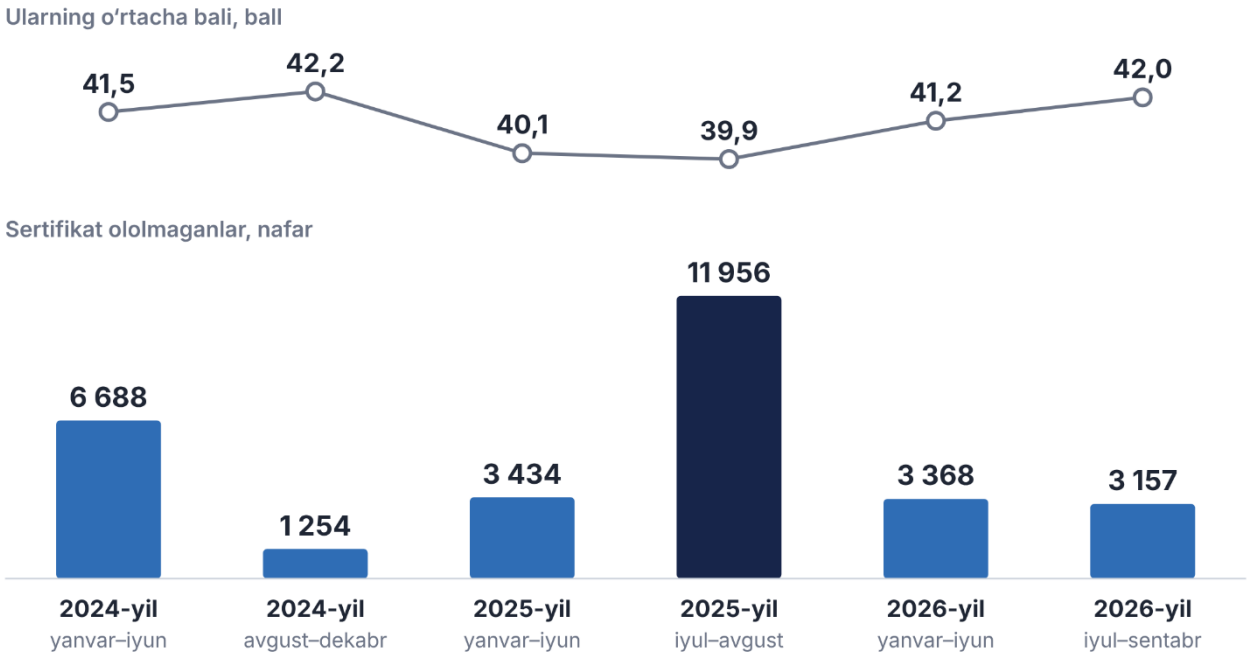
Sinov davri	Sertifikat ololmaganlar soni	O‘rtacha ball	Sinovga kelmaganlar
2024-yil yanvar–iyun	6 688	41,5	4 377
2024-yil avgust–dekabr	1 254	42,2	3
2025-yil yanvar–iyun	3 434	40,1	1 887
2025-yil iyul–avgust	11 956	39,9	–
2026-yil yanvar–iyun	3 368	41,2	1 293
2026-yil iyul–sentabr	3 157	42,0	–
Jami	**29 857**	**–**	**7 560**

4-jadval. Sinov davrlari kesimida sertifikat ololmagan pedagoglar soni, o‘rtacha ball va sinovga kelmaganlar, 2024–2026-yillar, nafar va ball

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: «–» belgisi tegishli davrda sinovga kelmaganlar alohida qayd etilmaganini bildiradi.

Davrlar bo‘yicha sertifikat ololmaganlar soni yillar kesimida jamlanganda 3-jadvaldagi yillik qiymatlardan farq qiladi (umumiy bir xil – 29 857 nafar); farqning sababi manbada ko‘rsatilmagan.

3-rasm. Sinov davrlari kesimida sertifikat ololmaganlar soni va ularning o‘rtacha bali, 2024–2026-yillar, nafar va ball

Manba: 4-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

O‘ta olmaganlarning o‘rtacha bali butun davr mobaynida barqaror bo‘lib qolmoqda: 2024-yil yanvar–iyun davridagi **41,5 balldan** 2026-yil iyul–sentabr davridagi **42 ballgacha**. Oraliq davrlarda ko‘rsatkich 39,92 ball(2025-yil iyul–avgust) va **42,2 ball** (2024-yil avgust–dekabr) oralig‘ida tebrangan.

Ushbu barqarorlik ikki xil ma’noga ega: bir tomondan, u sinov materiallarining qiyinlik darajasi yillar bo‘yicha izchil saqlanayotganini ko‘rsatishi mumkin, bu testologik nuqtai nazardan ijobiy hol; ikkinchi tomondan, u pedagog kadrlar tayyorlash sifatida uch yil davomida sezilarli yaxshilanish kuzatilmaganini ko‘rsatadi.

Sinovga jalb etish hajmi bo‘yicha eng yirik davr 2025-yil iyul–avgust bo‘lib, unda **11 956 nafar** pedagog sertifikat ololmagan, bu butun davr uchun qayd etilgan holatlarning **40 foizi**.

3.5. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar

Birinchidan, 2024–2026-yillarda kasbiy sertifikatlashga jalb etilgan **47 936 nafar** pedagogdan **18 079** nafari (37,7 foiz) sertifikat olgan. Sertifikat egalarining **70,2 foizi** o‘tish me’yoriga yaqin **56–70 ball** oralig‘ida bo‘lib, **86 va undan yuqori ball** to‘plaganlar qatnashchilarning **1,3 foizini** tashkil etadi.

Ikkinchidan, o‘tish ko‘rsatkichi imtihonning tizimdagi vazifasiga bog‘liq bo‘lgani sababli O‘zbekiston natijasini AQSh, Finlyandiya va Janubiy Koreya ko‘rsatkichlari bilan bevosita taqqoslash to‘g‘ri emas; **37,7 foizlik** natija sinov murakkabligi yoki kadrlar tayyorlash sifati bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Uchinchidan, o‘tish ulushi yillar kesimida «V» shaklida o‘zgargan (44,3 – 29,7 – 44,1 foiz) va uch yilda **0,2 foiz** punktga kamaygan. O‘ta olmaganlarning o‘rtacha bali sinov davrlari bo‘yicha 39,9–42,2 ball oralig‘ida barqaror qolgani kadrlar tayyorgarligida sezilarli siljish yo‘qligini ko‘rsatadi.

IV. URINISHLAR KESIMIDAGI TAHLIL VA ME’YORIY CHEKLOVNING BAJARILISHI

4.1. Urinishlar bo‘yicha natijalar

Tahlilning asosiy maqsadlaridan biri – pedagoglarning nechanchi urinishda sertifikat olgani va ikki urinishdan keyin ham o‘ta olmaganlarning sonini aniqlashdan iborat. Urinishlar zanjirining to‘liq rekonstruksiyasi 4-rasm va 5-jadvalda keltirilgan.

4-rasm. Kasbiy sertifikatlash sinovlarining urinishlar bo‘yicha bosqichma-bosqich natijalari, nafar va foiz

Manba: 5-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Urinish	Sinovga kiritilganlar	O‘tganlar	Ulushi, %	O‘ta olmaganlar	Keyingi urinishga o‘tganlar
1-urinish	47 936	15 951	33,3	31 985	6 865
2-urinish	6 865	2 128	31,0	4 737	567
3-urinish	567	–	–	567	93
4-urinish	93	–	–	93	–

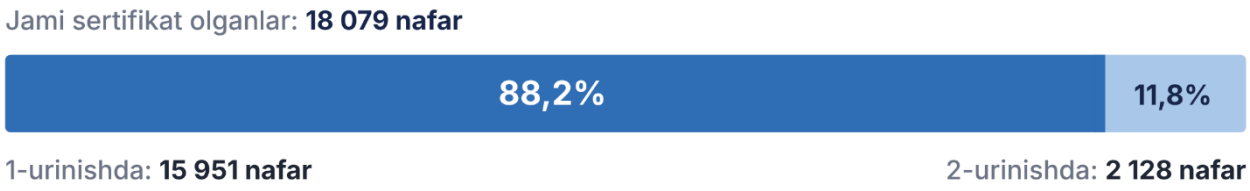
5-jadval. Nazorat sinovlari natijalarining urinishlar kesimidagi taqsimoti, nafar va foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: «Jami» satrida «sinovga kiritilganlar» ustuni bo‘yicha urinishlar (holatlar) soni, qolgan ustunlarda esa unikal shaxslar soni keltirilgan; shu sababli o‘tish ulushi 18 079 / 47 936 nisbati bo‘yicha hisoblangan.

Birinchi urinishda sinovga kiritilgan **47 936 nafar** pedagogdan **15 951 nafari** (33,3 foiz), ikkinchi urinishda **6 865 nafardan 2 128 nafari** (31 foiz) sertifikat olgan.

Uchinchi va to‘rtinchi urinishlarda sertifikat olganlar qayd etilmagan. Natijada sertifikat egalarining aksariyati birinchi urinishda o‘tgan (5-rasm).

5-rasm. Kasbiy sertifikat olgan pedagoglarning urinishlar bo‘yicha taqsimoti, nafar va foiz

Manba: 5-jadval ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: ulushlar 18 079 nafar sertifikat egasiga nisbatan hisoblangan.

4.2. Takroriy sinov huquqidan foydalanish darajasi

Tahlilning kutilmagan natijalaridan biri navbatdan tashqari sinovda ishtirok etish huquqidan foydalanish darajasining nihoyatda past.

Birinchi urinishda o‘tish me’yorini ta’minlay olmagan **31 985 nafar** pedagogdan faqat **6 865 nafari** (21,5 foiz) takroriy sinovda ishtirok etgan. Qolgan **25 120 nafar pedagog**, ya’ni birinchi urinishda o‘ta olmaganlarning **78,5 foizi**, o‘ziga berilgan ikkinchi imkoniyatdan foydalanmagan.

Ushbu holatning bir nechta ehtimoliy sabablari mavjud va ular boshqaruv nuqtai nazaridan bir-biridan keskin farq qiladi.

Birinchidan, navbatdan tashqari sinov uchun **bazaviy hisoblash miqdorining 50 foizi miqdoridagi to‘lov** moliyaviy to‘siq vazifasini bajarayotgan bo‘lishi mumkin.

Ikkinchidan, pedagoglarning bir qismi birinchi muvaffaqiyatsizlikdan so‘ng maktab tizimini tark etgan bo‘lishi ehtimoldan xoli emas.

Uchinchidan, ehtimoli eng yuqori bo‘lgan sabab sifatida ta’lim tashkilotlari rahbarlariga talabgorni o‘z muddatida sertifikatlash jarayoniga jalb etish vazifasi amalda to‘liq bajarilmasdan qolmoqda.

4.3. Ro‘yxatdan o‘tib, sinovga kelmagan talabgorlar

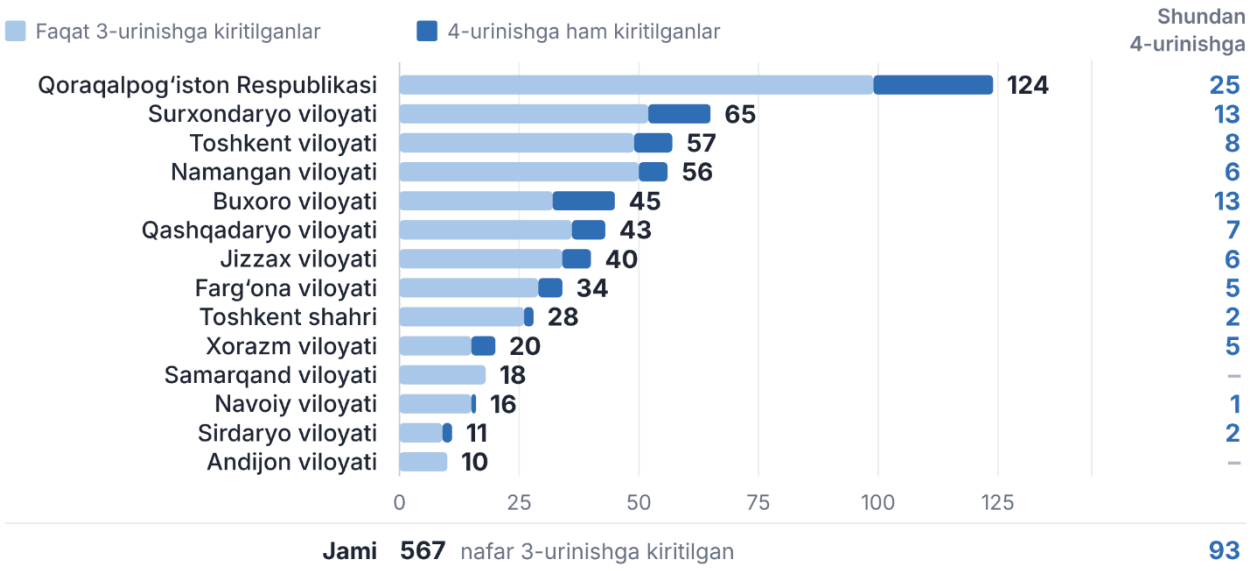
O‘tish me’yorini ta’minlamagan **31 985 ta** holatning **7 560 tasi** (23,6 foiz) sinovga kelmagan talabgorlarga to‘g‘ri keladi. Bunda natija 0 ball sifatida qayd etilgan.

Asosli sabablarga ko‘ra sinovda ishtirok etmagan talabgor tegishli hujjatlar taqdim etilgan holda sinovdan o‘tmagan hisoblanadi va keyingi sinovda ishtirok etish uchun qaytadan ro‘yxatdan o‘tishi talab etiladi.

Mazkur ko‘rsatkich davrlar bo‘yicha bir maromda taqsimlanmagan: sinovga kelmaganlar 2024-yil yanvar–iyun davrida **4 377**, 2025-yil yanvar–iyun davrida **1 887**, 2026-yil yanvar–iyun davrida **1 293 nafarni** tashkil etgan, navbatdan tashqari sinovlar o‘tkazilgan davrlarda esa ular alohida qayd etilmagan (4-jadval).

4.4. Urinishlar soni bo‘yicha me’yoriy cheklovning bajarilishi

Pedagog ikkinchi urinishdan so‘ng ham sinovdan o‘ta olmasa, u bilan **mehnat shartnomasi bekor qilinishi** lozim. Ma’lumotlar bazasining tahlili amalda bu tartibga to‘liq rioya etilmaganini ko‘rsatadi. Ikki urinishda ham o‘tish me’yoriga erisha olmagan pedagoglar soni jami **4 737 nafarni** tashkil etadi. Ulardan **4 170 nafari** ikki urinish bilan cheklangan bo‘lsa, **474 nafari** uchinchi marta, **93 nafari** esa to‘rtinchi marta sinovga kiritilgan.

6-rasm. Sinovga ikki martadan ortiq kiritilgan va barcha urinishlarda o‘ta olmagan pedagoglarning hududlar kesimidagi taqsimoti, nafar

Manba: 6-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Hudud	3-urinishga kiritilganlar	4-urinishga ham kiritilganlar	Jami	Ulushi, %
Qoraqalpog‘iston Res.	99	25	124	21,9
Surxondaryo	52	13	65	11,5
Toshkent	49	8	57	10,1
Namangan	50	6	56	9,9
Buxoro	32	13	45	7,9
Qashqadaryo	36	7	43	7,6
Jizzax	34	6	40	7,1
Farg‘ona	29	5	34	6,0

Hudud	3-urinishga kiritilganlar	4-urinishga ham kiritilganlar	Jami	Ulushi, %
Toshkent sh.	26	2	28	4,9
Xorazm	15	5	20	3,5
Samarqand	18	0	18	3,2
Navoiy	15	1	16	2,8
Sirdaryo	9	2	11	1,9
Andijon	10	0	10	1,8
Jami	**474**	**93**	**567**	**100,0**

6-jadval. Urinishlar soni bo‘yicha me’yoriy cheklovdan oshgan holatlar hududlar kesimida, nafar va foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: hududlar jami holatlar soni bo‘yicha kamayish tartibida joylashtirilgan; ulushlar yaxlitlangani sababli ularning yig‘indisi 100,0 dan farq qilishi mumkin.

Holatlarning hududiy taqsimoti keskin nomutanosib. Jami **567 ta** holatning **124 tasi** (21,9 foiz) **Qoraqalpog‘iston Respublikasiga** to‘g‘ri kelib, qatnashchilarning umumiy sonidagi ulushi **10,3 foizni** tashkil etadi.

Surxondaryo viloyati 65 ta holat, **Toshkent viloyati 57 ta** va **Namangan viloyati 56 ta** keyingi o‘rinlarni egallaydi. Nisbatan kam holatlar **Andijon viloyatida 10 ta** va **Sirdaryo viloyatida 11 ta** holatlar qayd etilgan.

Mazkur holatlarni umumiy ma’noda qoidabuzarlik sifatida baholashda huquqiy ehtiyotkorlik talab etiladi. Sababi, qonunchilikda 2025–2026-yillarda kiritilgan o‘zgartishlar «talabgor» tushunchasi doirasiga «avval kasbiy sertifikatlashda ishtirok etib, o‘ta olmagan» shaxslarni kiritdi hamda navbatdan tashqari sinovda «o‘z xohishiga ko‘ra» ishtirok etish imkoniyatini nazarda tutdi.

Shu bois uchinchi va to‘rtinchi urinishlar ikki xil holatning natijasi bo‘lishi mumkin:

(a) mehnat shartnomasi bekor qilinmagan va pedagog maktabda ishlashda davom etgan holda yana sinovga kiritilgan;

(b) mehnat shartnomasi bekor qilingan, pedagog esa o‘z xohishiga ko‘ra, ehtimol boshqa maqomda, sinovda ishtirok etgan.

Diqqatga sazovor yana bir jihat: uchinchi va to‘rtinchi urinishlarda ishtirok etganlarning o‘rtacha bali **39,6 ballni** tashkil etadi. Demak, takroriy urinishlar bilim darajasining ortishiga olib kelmagan.

4.5. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar

Birinchidan, o‘tish ulushi birinchi urinishda 33,3 foiz, ikkinchi urinishda 31,0 foiz bo‘lgan, uchinchi va to‘rtinchi urinishlarda esa sertifikat olganlar qayd etilmagan. Bu urinishlar oralig‘ida maqsadli tayyorgarlik tizimi mavjud emasligini ko‘rsatadi.

Ikkinchidan, birinchi urinishda o‘ta olmagan **31 985** nafar pedagogdan **25 120** nafari (78,5 foiz) navbatdan tashqari sinovda ishtirok etmagan, o‘ta olmagan holatlarning **7 560 tasida** (23,6 foiz) esa talabgor sinovga kelmagan. Bu tizimning eng yirik tashkiliy bo‘shlig‘i hisoblanadi.

Uchinchidan, **567 nafar** pedagog ikki muvaffaqiyatsiz urinishdan keyin ham sinovga kiritilgan (474 nafari uch, 93 nafari to‘rt marta); ularning **21,9 foizi** Qoraqalpog‘iston Respublikasiga to‘g‘ri keladi.

V. NOMZODLAR BITIRGAN OLIY TA’LIM TASHKILOTLARI KESIMIDAGI TAHLIL

5.1. Umumiy holat

Qonunchilikda nazarda tutilgan reklamatsiya mexanizmi kasbiy sertifikatlash natijalarini OTTlar faoliyatining sifat indikatori sifatida qarash imkonini beradi. Pedagoglarning asosiy qismi cheklangan doiradagi yirik OTTlar bitiruvchilaridan iborat: kamida **200 nafar** bitiruvchisi sinovda ishtirok etgan **28 ta** OTT jami kontingentning **89,3 foizini** qamrab oladi.

Shu sababli OTTlar reytingi ana shu guruh bo‘yicha tuzildi (7-jadval, 7 va 8-rasmlar); barcha tashkilotlar bo‘yicha to‘liq ma’lumot 1-ilovada keltirilgan.

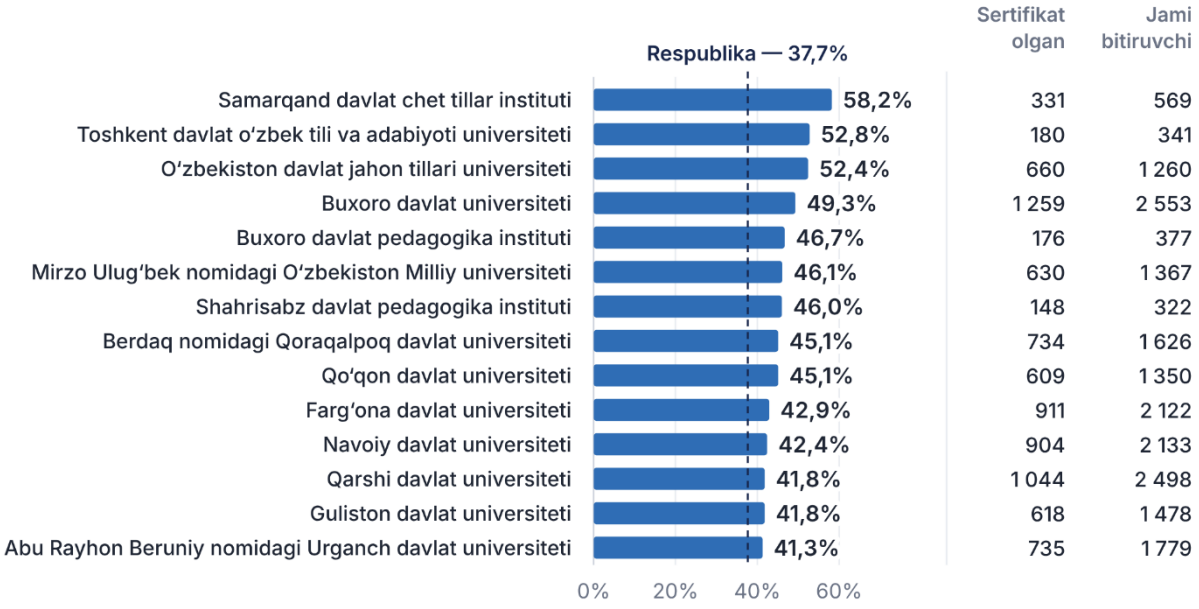
№	Oliy ta’lim tashkiloti	Jami	Sertifikatli	Ulush, %
1	Samarqand davlat chet tillar instituti	569	331	58,2
2	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti	341	180	52,8
3	O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti	1 260	660	52,4
4	Buxoro davlat universiteti	2 553	1 259	49,3
5	Buxoro davlat pedagogika instituti	377	176	46,7
6	Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti	1 367	630	46,1
7	Shahrisabz davlat pedagogika instituti	322	148	46,0
8	Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti	1 626	734	45,1
9	Qo‘qon davlat universiteti	1 350	609	45,1
10	Farg‘ona davlat universiteti	2 122	911	42,9
11	Navoiy davlat universiteti	2 133	904	42,4
12	Qarshi davlat universiteti	2 498	1 044	41,8
13	Guliston davlat universiteti	1 478	618	41,8
14	Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti	1 779	735	41,3
15	Termiz davlat pedagogika instituti	508	206	40,6
16	Nukus davlat pedagogika instituti	2 988	1 142	38,2
17	Andijon davlat chet tillari instituti	204	76	37,3
18	Chirchiq davlat pedagogika universiteti	1 843	679	36,8
19	Namangan davlat universiteti	2 812	1 031	36,7
20	Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti	2 292	835	36,4
21	Jizzax davlat pedagogika universiteti	2 927	1 026	35,1
22	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti	2 775	962	34,7
23	Termiz davlat universiteti	3 047	993	32,6
24	Samarqand davlat universitetining Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti	572	177	30,9
25	Toshkent Kimyo xalqaro universiteti	407	107	26,3
26	Andijon davlat universiteti	1 810	467	25,8
27	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti	465	113	24,3
28	Namangan davlat texnika universiteti	394	89	22,6

7-jadval. Kamida 200 nafar bitiruvchisi sinovda ishtirok etgan OTTlarning kasbiy sertifikatlash koʻrsatkichi boʻyicha reytingi, 2024–2026-yillar, nafar va foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: satrlar oʻtish ulushi boʻyicha rang shkalasida berilgan (toʻq koʻk – yuqori, och – past ulush).

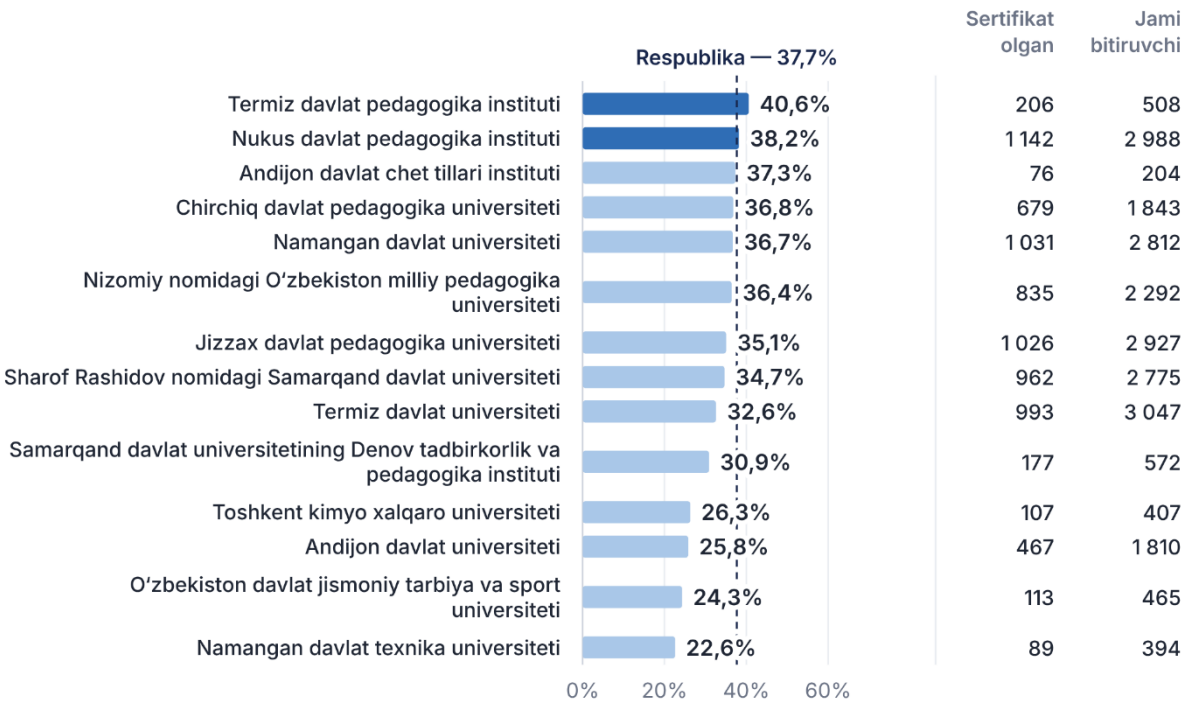
Reytingdagi koʻrsatkichlar orasidagi farqlar sezilarli darajada katta: yuqori va quyi chegaralar oʻrtasidagi tafovut **2,6 baravarni** tashkil etadi. **Samarqand davlat chet tillar instituti 58,2 foiz**, **Toshkent davlat oʻzbek tili va adabiyoti universiteti 52,8 foiz** va **Oʻzbekiston davlat jahon tillari universiteti 52,4 foiz** bitiruvchilari eng yuqori koʻrsatkichni namoyish etgan.

7-rasm. Kasbiy sertifikatlashdan oʻtganlar ulushi boʻyicha yuqori koʻrsatkichga ega 14 ta OTT, 2024–2026-yillar, foiz

Manba: 7-jadval ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Izoh: oʻng ustunlarda – sertifikat olganlar va jami bitiruvchilar soni; shtrix chiziq – respublika koʻrsatkichi (37,7 foiz).

8-rasm. Kasbiy sertifikatlashdan o‘tganlar ulushi bo‘yicha eng past ko‘rsatkichga ega 14 ta OTT, 2024–2026-yillar, foiz

Manba: 7-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Izoh: o‘ng ustunlarda – sertifikat olganlar va jami bitiruvchilar soni; shtrix chiziq – respublika ko‘rsatkichi (37,7 foiz).

Qarama-qarshi tomonda **Samarqand davlat universitetining Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti 30,9 foiz**, **Toshkent Kimyo xalqaro universiteti 26,3 foiz**, **Andijon davlat universiteti 25,8 foiz**, **O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti 24,3 foiz** va **Namangan davlat texnika universiteti 22,6 foiz** joylashgan.

Filologiya yo‘nalishidagi ixtisoslashtirilgan OTTlarning yetakchiligi qisman obyektiv omil bilan izohlanishi mumkin: ularning bitiruvchilari asosan chet tili va ona tili fanlari bo‘yicha sertifikatlashdan o‘tadi, bu fanlarda esa sinov topshiriqlarining tuzilishi predmet bilimlarini baholashga ko‘proq moslashgan.

Pedagogika yo‘nalishidagi yirik OTTlarning respublika o‘rtacha ko‘rsatkichidan past natijaga egaligi tizimli muammolar mavjudligini bildiradi.

5.2. OTT toifalari kesimidagi qiyosiy tahlil

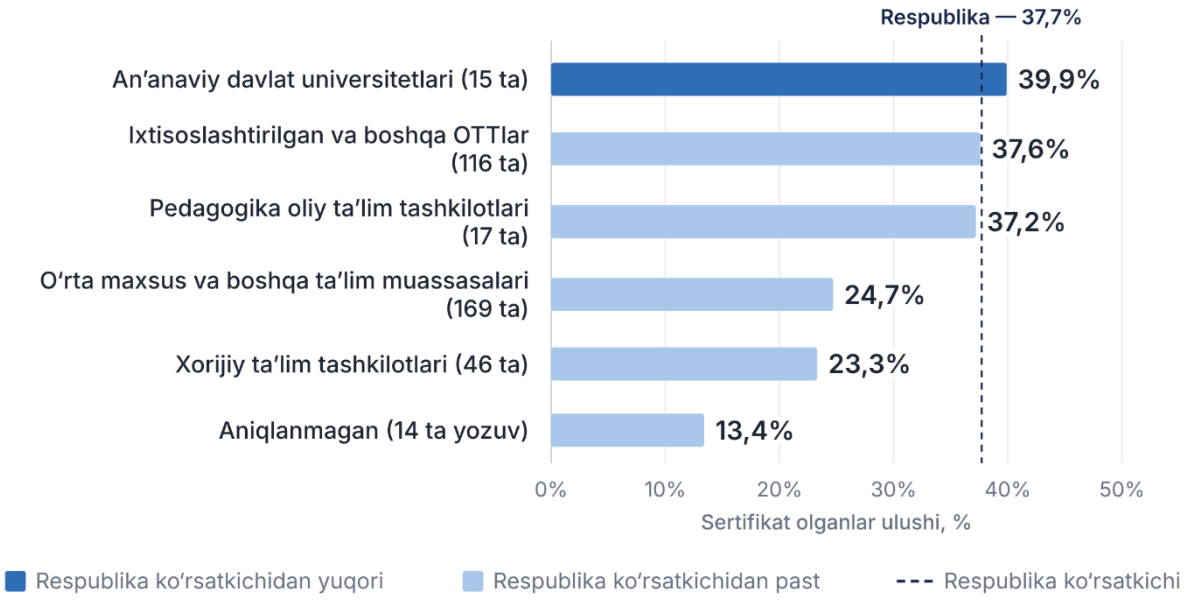
Pedagog kadrlar tayyorlashning qaysi modeli samaraliroq ekanini aniqlash maqsadida ta’lim tashkilotlari nomi bo‘yicha beshta toifaga ajratildi: **pedagogika oliy ta’lim tashkilotlari**, **an’anaviy davlat universitetlari**, **ixtisoslashtirilgan va boshqa OTTlar**, **o‘rta maxsus ta’lim muassasalari** (texnikum, akademik litsey) hamda **xorijiy ta’lim tashkilotlari**.

Tasniflash tashkilot nomi asosida amalga oshirilgani sababli u shartli xarakterga ega. Natijalar 8-jadval va 9-rasmda keltirilgan.

Tashkilot toifasi	Tashkilotlar soni	Jami pedagoglar	Sertifikatli	Ulush, %
An’anaviy davlat universitetlari	15	27 433	10 941	39,9
Ixtisoslashtirilgan va boshqa OTTlar	116	5 739	2 160	37,6
Pedagogika oliy ta’lim tashkilotlari	17	12 248	4 561	37,2
O‘rta maxsus va boshqa ta’lim muassasalari	169	384	95	24,7
Xorijiy ta’lim tashkilotlari	46	373	87	23,3
Aniqlanmagan («boshqalar»)	14	1 759	235	13,4
Jami	**377**	**47 936**	**18 079**	**37,7**

8-jadval. Ta’lim tashkilotlari toifalari kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari, 2024–2026-yillar, nafar va foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

9-rasm. Ta’lim tashkilotlari toifalari kesimida kasbiy sertifikatlashdan o‘tganlar ulushi, 2024–2026-yillar, foiz

Manba: 8-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Pedagogika oliy ta’lim tashkilotlari bitiruvchilarining sertifikatlashdan o‘tish ulushi **37,2 foiz** an’anaviy davlat universitetlari bitiruvchilarinikidan **2,7 foiz punktga** (39,9 foiz) past va ixtisoslashtirilgan hamda boshqa yo‘nalishdagi OTTlar ko‘rsatkichidan **0,4 foiz punktga** (37,6 foiz) ortda qolmoqda.

Holbuki, pedagogika OTTlari aynan pedagog kadrlar tayyorlashga ixtisoslashgan va ularning o‘quv dasturlarida psixologiya-pedagogika bloki ancha keng o‘rin egallaydi.

Aniq toifalarga ajratilgan tashkilotlar orasida nisbatan past ko‘rsatkich xorijiy ta’lim tashkilotlari **23,3 foiz** va o‘rta maxsus ta’lim muassasalari **24,7 foiz** bitiruvchilarida qayd etilgan.

Jumladan, xorijiy oliy ta’lim tashkilotlari kesimida, **Qirg‘izistondagi Batirali Sidiqov nomidagi Qirg‘iz-O‘zbek xalqaro universitetini** tamomlagan **98 nafar** pedagogning **27 nafari (27,6 foiz)**, **O‘sh davlat universitetini** tamomlagan **30 nafar** pedagogning **4 nafari (13,3 foiz)**, **Qozog‘istondagi Muxtor Auezov nomidagi Janubiy Qozog‘iston tadqiqot universiteti** bitiruvchilari bo‘lgan **64 nafar** pedagogning **13 nafari (20,3 foiz)**, **Tojikistondagi Sadriddin Ayniy nomidagi Tojikiston davlat pedagogika universitetini** tamomlagan **67 nafar** pedagogning **12 nafari (17,9 foiz)**, **Akademik Bobojon G‘ofurov nomidagi Xo‘jand davlat universitetini** tamomlagan **31 nafar** pedagogning esa **5 nafari (16,1 foiz)** kasbiy sertifikatga ega bo‘lgan (1-ilova).

Pedagogika OTTlari natijasini talqin qilishda bir nechta ehtimoliy omillarni hisobga olish lozim.

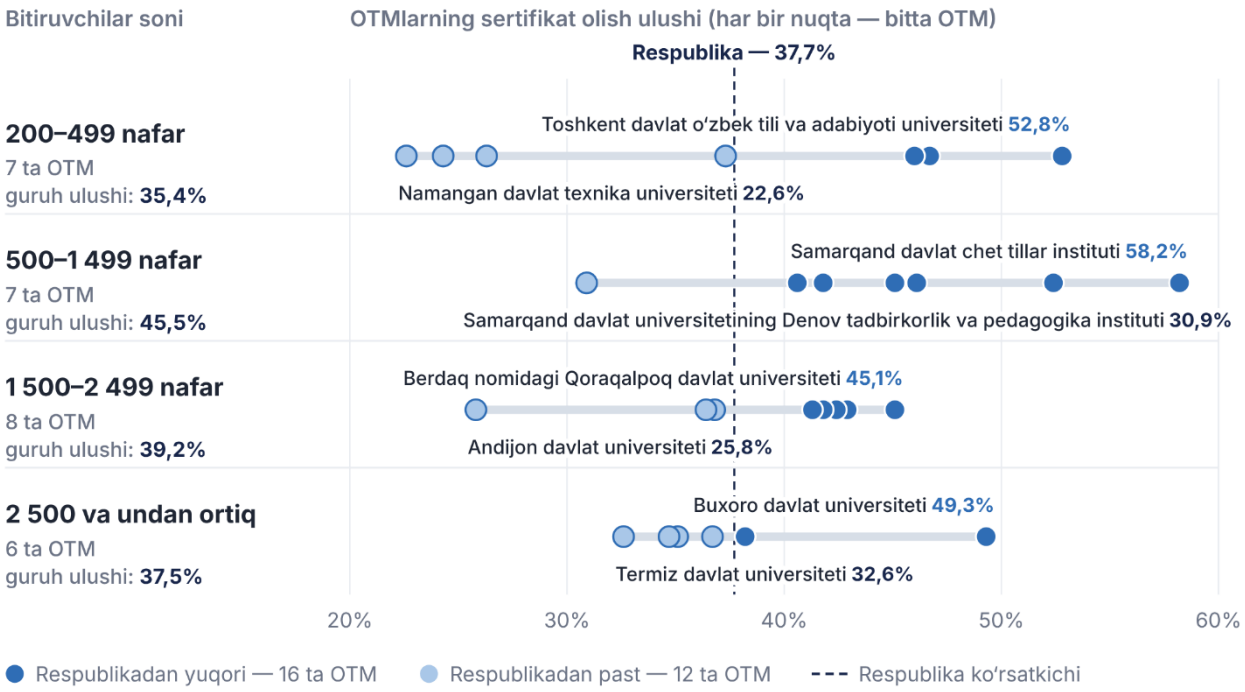
Birinchidan, pedagogika OTTlariga qabul qilish bali odatda an’anaviy universitetlarnikidan past bo‘lib, kirish darajasidagi farq bitiruvchilarning natijalarida aks etishi mumkin (seleksiya samarasi).

Ikkinchidan, pedagogika yo‘nalishidagi OTTlarning o‘quv dasturlarida predmet tayyorgarligining ulushi an’anaviy universitetlarga nisbatan kamroq bo‘lishi mumkin, nazorat sinovi esa asosan predmet bilimlarini baholaydi: o‘ta olmaganlarning o‘rtacha **41,1 balining 32,4 bali** asosiy (predmet) blokka, **8,7 bali** qo‘shimcha (pedagogik mahorat) blokka to‘g‘ri keladi.

Uchinchidan, pedagogika OTTlari hududiy jihatdan ko‘proq viloyatlarda joylashgan, hududiy farqlar esa tahlilda yaqqol namoyon bo‘lmoqda.

5.3. OTT miqyosi va natijalar o‘rtasidagi bog‘liqlik

Yirik OTTlarda kadrlar tayyorlash sifati ommaviylik hisobiga pasayadimi, degan savolga javob berish maqsadida bitiruvchilar soni va sertifikatlashdan o‘tish ulushi o‘rtasidagi bog‘liqlik tahlil qilindi (10-rasm).

10-rasm. OTT bitiruvchilari soni va kasbiy sertifikatlashdan o‘tish ulushi o‘rtasidagi bog‘liqlik, 2024–2026-yillar, nafar va foiz

Manba: 7-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Izoh: har bir nuqta – kamida 200 nafar bitiruvchisi sinovda ishtirok etgan bitta OTT (28 ta); shtrix chiziq – respublika ko‘rsatkichi.

10-rasmdan ko‘rinadiki, bitiruvchilar soni va sertifikatlash ko‘rsatkichi o‘rtasida barqaror bog‘liqlik kuzatilmaydi: eng yirik OTTlar orasida ham respublika o‘rtachasidan yuqori (Buxoro davlat universiteti 49,3 foiz), ham sezilarli darajada past (Termiz davlat universiteti 32,6 foiz, Andijon davlat universiteti 25,8 foiz) ko‘rsatkichga ega tashkilotlar mavjud.

Demak, natijalardagi farq OTTning miqyosi bilan emas, ko‘proq uning ichki sifat ta’minoti tizimi bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Bu xulosa muhim boshqaruv ahamiyatiga ega: sifat muammosini «ommaviylikning muqarrar oqibati» sifatida izohlab bo‘lmaydi.

5.4. Reklamatsiya yuborilishi lozim bo‘lgan holatlar

Qonunchilikda, navbatdan tashqari sinovda ham yetarli ball to‘play olmagan talabgor bilan mehnat shartnomasi bekor qilinadi va ish beruvchi tomonidan u bitirgan OTTga reklamatsiya yuboriladi.

Tahlil natijalariga ko‘ra, mazkur talab **4 737 nafar** pedagogga nisbatan qo‘llanilishi lozim edi.

Ikki va undan ortiq urinishda o‘ta olmagan pedagoglarning **4 662 tasida** bitirgan ta’lim tashkiloti ko‘rsatilgan **98,4 foiz**, qolgan **75 ta** holatda bu maydon to‘ldirilmagan. Shu bois 9-jadvalda keltirilgan raqamlar «kamida» baho sifatida qaralishi lozim; to‘liq ro‘yxat 2-ilovada berilgan.

№	Oliy ta’lim tashkiloti	2 va undan ortiq urinishda o‘ta olmaganlar	Shundan 3–4-urinishdagilar
1	Nukus davlat pedagogika instituti	459	79
2	Namangan davlat universiteti	332	34
3	Termiz davlat universiteti	298	45
4	Jizzax davlat pedagogika universiteti	280	38
5	Buxoro davlat universiteti	278	36
6	O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti	264	26
7	Chirchiq davlat pedagogika universiteti	236	34
8	Qarshi davlat universiteti	235	38
9	Qoraqalpoq davlat universiteti	227	41
10	Navoiy davlat universiteti	207	20
11	Samarqand davlat universiteti	198	25
12	Urganch davlat universiteti	192	16
13	Farg‘ona davlat universiteti	165	19
14	Guliston davlat universiteti	144	12
15	Andijon davlat universiteti	125	12
16	O‘zbekiston Milliy universiteti	124	10
17	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti	104	8
18	Qo‘qon davlat universiteti	91	14
19	O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti	75	7
20	Samarqand davlat universitetining Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti	66	6

9-jadval. Reklamatsiya yuborilishi lozim bo‘lgan holatlar soni bo‘yicha yuqori 20 ta OTT, nafar

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Reklamatsiya holatlarining eng ko‘p qismi **Nukus davlat pedagogika instituti 459 ta**, **Namangan davlat universiteti 332 ta**, **Termiz davlat universiteti 298 ta** va **Jizzax davlat pedagogika universiteti 280 ta** bitiruvchilariga to‘g‘ri keladi.

Mutlaq sonlar OTTning miqyosiga bog‘liq bo‘lgani sababli ularni 1-ilovadagi nisbiy ko‘rsatkichlar bilan birgalikda talqin qilish zarur.

Amaldagi ma’lumotlar bazasida reklamatsiyalarning haqiqatda yuborilgani va OTTlar tomonidan ko‘rilgan choralar to‘g‘risidagi ma’lumot mavjud emas.

5.5. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar

Birinchidan, kamida 200 nafar bitiruvchisi ishtirok etgan **28 ta** OTT kesimida o‘tish ulushi **22,6 foizdan 58,2 foizgacha**, ya’ni **2,6 baravar** farq qiladi; bu farq OTT miqyosi bilan barqaror bog‘liq emas.

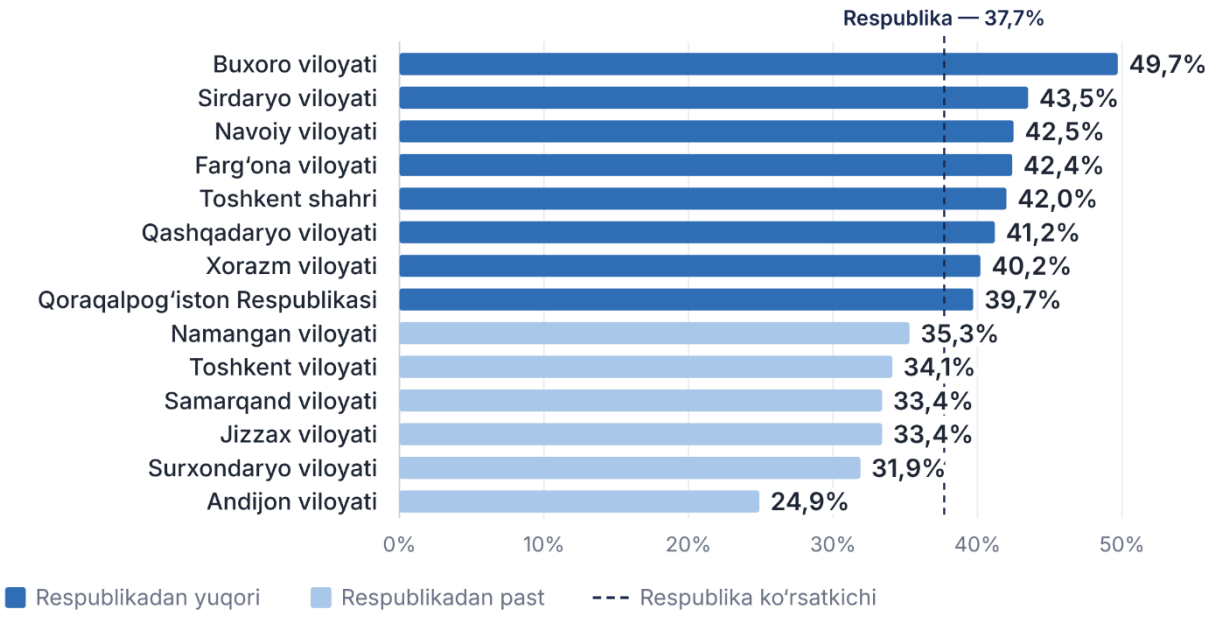
Ikkinchidan, pedagogika OTTlari bitiruvchilarining o‘tish ulushi **37,2 foiz** an’anaviy davlat universitetlari **39,9 foiz** va ixtisoslashtirilgan OTTlar **37,6 foiz** ko‘rsatkichidan past bo‘lib, bu pedagog kadrlar tayyorlashga ixtisoslashgan OTTlarning o‘quv dasturlarini qayta ko‘rib chiqish zarurligini ko‘rsatadi.

Uchinchidan, **4 737 nafar** pedagog bo‘yicha reklamatsiya yuborilishi lozim bo‘lib, eng ko‘p holatlar **Nukus davlat pedagogika instituti**, **Namangan davlat universiteti** va **Termiz davlat universiteti** bitiruvchilariga to‘g‘ri keladi. Reklamatsiyalar yuborilgani va ko‘rilgan choralar bazada qayd etilmagan.

VI. HUDUDLAR KESIMIDAGI TAHLIL

6.1. Hududlar bo‘yicha umumiy ko‘rsatkichlar

Kasbiy sertifikatlash ko‘rsatkichining hududlar bo‘yicha taqsimoti sezilarli farqlarni namoyon etadi: eng yuqori (Buxoro viloyati 49,7 foiz) va eng past (Andijon viloyati 24,9 foiz) ko‘rsatkichlar o‘rtasidagi tafovut **24,8 foiz punktni** yoki salkam **2 baravarni** tashkil etadi. Hududlar kesimidagi natijalar 11-rasm va 10-jadvalda keltirilgan.

11-rasm. Hududlar kesimida kasbiy sertifikat olganlar ulushi, 2024–2026-yillar, foiz

Manba: 10-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Hudud	Qatnashchilar	Sertifikatli	Ulush, %	1 urinish	2 urinish	Ishtirok etmaganlar	O‘rtacha ball
Buxoro viloyati	3 652	1 816	49,7	1 583	233	715	46,7
Sirdaryo viloyati	1 357	590	43,5	534	56	112	48,7
Navoiy viloyati	1 910	811	42,5	694	117	474	42,3
Farg‘ona viloyati	3 967	1 682	42,4	1 534	148	661	45,7
Toshkent shahri	2 334	981	42,0	865	116	556	43,0
Qashqadaryo viloyati	4 097	1 689	41,2	1 478	211	639	45,2
Xorazm viloyati	2 238	899	40,2	800	99	702	39,6
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	4 941	1 962	39,7	1 713	249	572	46,4
Namangan viloyati	4 155	1 467	35,3	1 259	208	446	44,7
Toshkent viloyati	3 948	1 347	34,1	1 143	204	1 078	38,6
Samarqand viloyati	4 886	1 634	33,4	1 495	139	219	47,2

Hudud	Qatnashchilar	Sertifikatli	Ulush, %	1 urinish	2 urinish	Ishtirok etmaganlar	O‘rtacha ball
Jizzax viloyati	2 923	975	33,4	863	112	464	42,2
Surxondaryo viloyati	5 029	1 603	31,9	1 412	191	533	43,5
Andijon viloyati	2 499	623	24,9	578	45	389	40,1

10-jadval. Hududlar kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari, 2024–2026-yillar, nafar, foiz va ball

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: «1 urinish» va «2 urinish» ustunlarida tegishli urinishda sertifikat olganlar soni berilgan. Hududlar bo‘yicha qatnashchilar (47 936) va ishtirok etmaganlar (7 560) yig‘indisi respublika jami bilan mos keladi.

6.2. Hududiy farqlarning tarkibiy omillari

Hududiy farqlarning tarkibiy tahlili past ko‘rsatkichli hududlarda turli mexanizmlar ta’sir qilayotganini ko‘rsatadi.

Andijon viloyatida sertifikat olganlarning **92,8 foizi** (623 nafardan 578 nafari) birinchi urinishda o‘tgan, ikkinchi urinishda sertifikat olganlar esa atigi **45 nafarni** tashkil etadi. Bu respublikadagi eng kam ko‘rsatkich, ya’ni muammo ko‘proq takroriy sinovga jalb etishning yo‘lga qo‘yilmagani bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

Toshkent viloyatida o‘rtacha ball **eng past** (38,6 ball) bo‘lishi bilan birga, sinovda ishtirok etmaganlar soni ham eng yuqori (1 078 nafar) bo‘lib, bu tashkiliy-ma’muriy muammodan dalolat beradi.

Xorazm viloyatida esa o‘ta olmagan holatlarning yarmidan ko‘pi (1 336 tadan 699 tasi, 52,3 foiz) sinovda ishtirok etmagan talabgorlar hissasiga to‘g‘ri keladi, bu ro‘yxatga olish va sinovga jalb etish tartibidagi bo‘shliq mavjudligini ko‘rsatadi.

VII. O‘QUV FANLARI KESIMIDAGI TAHLIL

7.1. Fanlar kesimida sertifikatlashdan o‘tish ulushi

Kasbiy sertifikatlash **46 ta** o‘quv fani (mutaxassislik) bo‘yicha o‘tkazilgan.

Fanlar kesimidagi tahlil pedagog kadrlar tayyorlash sifatidagi muammolarni aniqlash imkonini beradi, chunki aynan fan bo‘yicha predmet tayyorgarligi nazorat sinovi natijasining asosiy qismini (umumiy ballning 79 foizi) shakllantiradi.

Fanlar o‘rtasidagi tafovut sezilarli darajada katta. Kamida **100 nafar** qatnashchisi bo‘lgan fanlar orasida eng yuqori ko‘rsatkich **davlat va huquq asoslari** fani bo‘yicha **75,1 foiz**, eng past ko‘rsatkich **informatika va axborot texnologiyalari** bo‘yicha **19,2 foiz**, farq **3,9 baravarni** tashkil etadi.

Bu tafovut hududlar (2 baravar) va hatto OTTlar (2,6 baravar) kesimidagi farqdan ham yuqori, demak, fan omili kasbiy sertifikatlash natijalarini belgilovchi eng kuchli omillardan biridir. Fanlar bo‘yicha natijalar 12-rasm va 11-jadvalda keltirilgan.

№	O‘quv fani	Qatnashchilar	O‘tganlar	O‘ta olmaganlar	O‘tish ulushi, %	O‘tganlar bali	O‘ta olmaganlar bali
1	Davlat va huquq asoslari	622	467	159	75,1	71,5	15,2
2	Tarix	2 687	1 522	1 163	56,6	69,1	27,6
3	Ingliz tili (Umumta’lim)	5 094	2 884	2 210	56,6	72,0	18,6
4	Qoraqalpoq tili va adabiyoti	120	65	59	54,2	64,5	29,4
5	Psixologiya	1 573	850	720	54,0	64,3	43,2
6	Tarbiya	374	181	190	48,4	68,0	25,9
7	Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik	222	102	120	45,9	62,2	30,2
8	Maktabgacha ta’lim muassasalari tarbiyachisi	163	74	89	45,4	64,3	36,0
9	Geografiya	1 190	532	661	44,7	66,4	31,3
10	Ona tili va adabiyot (o‘zbek sinflar uchun)	2 948	1 279	1 673	43,4	67,2	28,1
11	O‘qituvchi-logoped (Umumta’lim)	161	67	94	41,6	63,9	37,0
12	Matematika	5 444	2 244	3 211	41,2	68,4	28,2
13	Musiqa madaniyati	836	340	496	40,7	65,3	29,3
14	Tasviriy san’at va chizmachilik	1 206	476	729	39,5	63,6	33,7
15	O‘qituvchi-defektolog (Umumta’lim)	102	40	62	39,2	64,3	41,1
16	Kimyo	1 388	516	873	37,2	64,6	33,3

№	O‘quv fani	Qatnashchilar	O‘tganlar	O‘ta olmaganlar	O‘tish ulushi, %	O‘tganlar bali	O‘ta olmaganlar bali
17	Texnologiya (texnologiya va dizayn yo‘nalishi – o‘g‘il bolalar uchun)	589	209	383	35,5	63,5	37,3
18	Iqtisodiy bilim asoslari	170	59	110	34,7	64,9	35,9
19	Qoraqalpoq tili (Davlat tili)	119	40	76	33,6	69,1	28,6
20	Texnologiya (servis xizmati yo‘nalishi-qiz bolalar uchun)	1 146	354	788	30,9	64,3	29,2
21	Boshlang‘ich ta’lim	7 420	2 276	5 150	30,7	64,9	31,1
22	O‘zbek tili (Davlat tili)	596	178	406	29,9	73,3	24,3
23	Biologiya	2 371	627	1 743	26,4	64,3	32,3
24	Rus tili	3 029	798	2 245	26,3	63,5	31,1
25	Qozoq tili va adabiyoti	133	35	98	26,3	63,7	31,8
26	Jismoniy tarbiya (Umumta’lim)	2 578	659	1 919	25,6	61,5	34,6
27	Rus tili va adabiyoti	790	172	611	21,8	65,3	29,7
28	Fizika	1 904	413	1 491	21,7	62,3	33,6
29	Informatika va axborot texnologiyalari	2 682	514	2 156	19,2	62,8	32,2

11-jadval. O‘quv fanlari kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari (kamida 100 nafar qatnashchisi bo‘lgan fanlar), 2024–2026-yillar, nafar, foiz va ball

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: satrlar o‘tish ulushi bo‘yicha rang shkalasida berilgan (to‘q ko‘k – respublika ko‘rsatkichidan (37,7 foiz) yuqori, och – past). O‘rtacha ballar MMTV jamlanma jadvallari metodikasiga muvofiq sinovga kelmaganlarni 0 ball bilan hisobga olgan holda hisoblangan (2.5-bo‘lim). Ayrim fanlarda o‘tganlar va o‘ta olmaganlar yig‘indisi qatnashchilar sonidan farq qiladi; manba qiymatlari o‘zgartirilmagan. Barcha fanlar bo‘yicha to‘liq ma’lumot 3-ilovada berilgan.

Natijalarni mazmunan guruhlash quyidagi manzarani beradi:

birinchi guruh – respublika ko‘rsatkichidan sezilarli yuqori natijaga ega fanlar: **davlat va huquq asoslari 75,1 foiz**, **ingliz tili 56,6 foiz**, **tarix 56,6 foiz** va **psixologiya 54,0 foiz**;

ikkinchi guruh – o‘rtacha atrofidagi fanlar: **geografiya 44,7 foiz**, **ona tili va adabiyot 43,4 foiz**, **matematika 41,2 foiz**, **musiqa madaniyati 40,7 foiz**;

uchinchi guruh – o‘rtachadan keskin past ko‘rsatkichli fanlar: **informatika va axborot texnologiyalari 19,2 foiz**, **fizika 21,7 foiz**, **rus tili va adabiyoti 21,8 foiz**, **jismoniy tarbiya 25,6 foiz**, **rus tili 26,3 foiz** va **biologiya 26,4 foiz**.

12-rasm. O'quv fanlari kesimida kasbiy sertifikatlashdan o'tganlar ulushi (kamida 100 nafar qatnashchisi bo'lgan fanlar), 2024–2026-yillar, foiz

Manba: 11-jadval ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Tabiiy va aniq fanlar yo'nalishidagi ko'rsatkichlarning past bo'lishi alohida e'tiborni talab qiladi. **Informatika, fizika** va **biologiya** fanlari bo'yicha jami **6 957 nafar** pedagog sinovda ishtirok etgan bo'lsa, ulardan faqat **1 554 nafari 22,3 foiz** sertifikat olgan. Bu STEM yo'nalishidagi pedagog kadrlar tayyorlash sifatida tizimli muammo mavjudligini ko'rsatadi va mazkur yo'nalishdagi OTT dasturlarini alohida tahlil qilishni taqozo etadi.

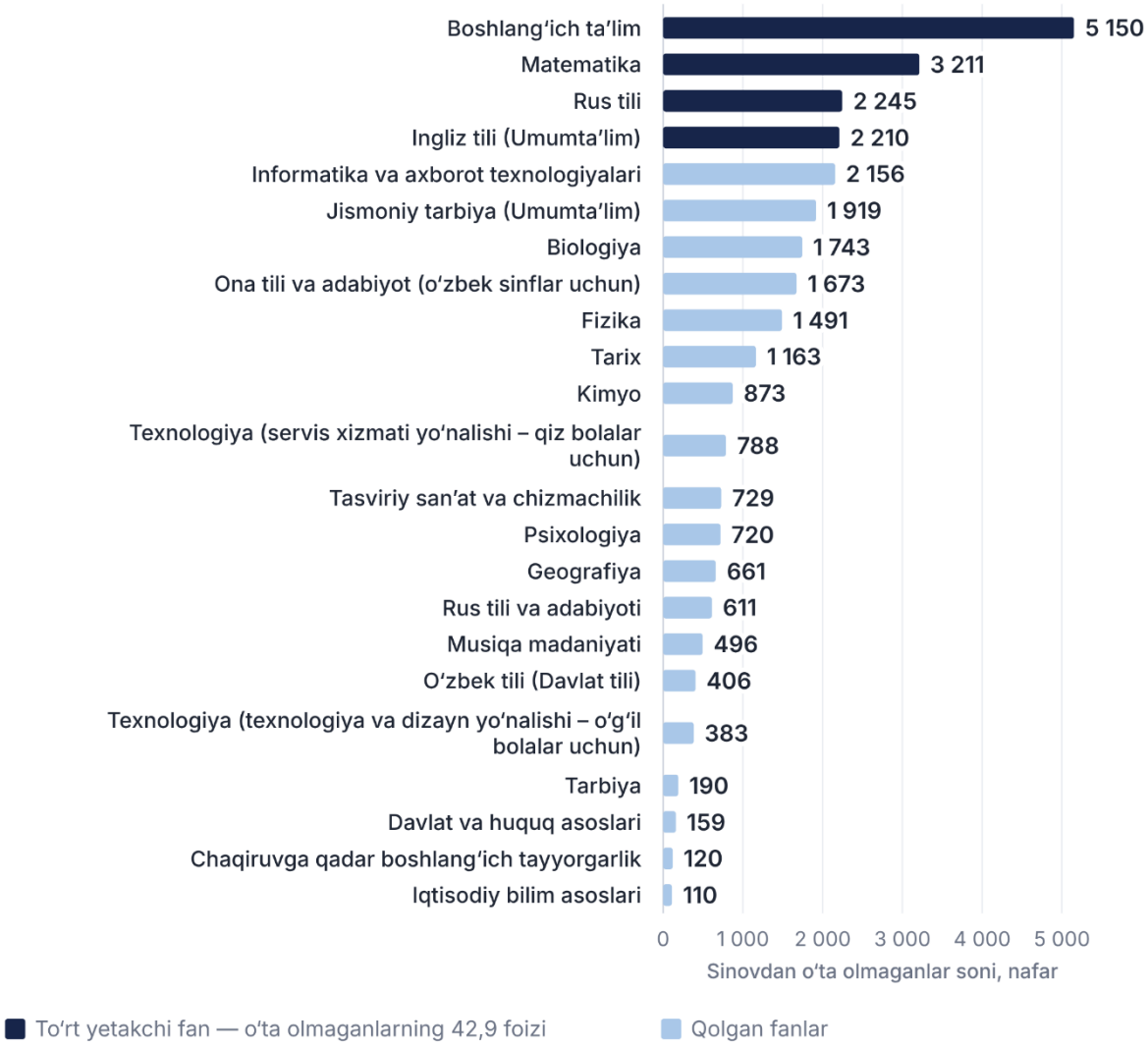
Diqqatga sazovor yana bir natija **boshlang‘ich ta’lim fani bo‘yicha ko‘rsatkichning pastligi 30,7 foiz**. Ushbu fan bo‘yicha **7 420 nafar** pedagog sinovda ishtirok etgan, bu fanlar kesimidagi eng yirik kontingent. Boshlang‘ich ta’lim o‘quvchilarning bazaviy savodxonligi shakllanadigan bosqich ekanini hisobga olsak, bu ko‘rsatkich strategik ahamiyatga ega.

O‘tgan va o‘ta olmagan pedagoglarning o‘rtacha ballari o‘rtasidagi farq ham fanlar bo‘yicha sezilarli farqlanadi. **Ingliz tili** fanida o‘tganlarning o‘rtacha bali **72 ball**, o‘ta olmaganlarniki esa **18,6 ballni** tashkil etadi, farq **53,4 ball**. Bu «polyarizatsiya» qatnashchilar tarkibining bir jinsli emasligidan dalolat beradi: tayyorgarligi yuqori guruh bilan bir qatorda sinovga umuman tayyorlanmagan yoki sinovga kelmagan guruh ham mavjud.

Aksincha, **psixologiya 64,3** va **43,2 ball** hamda **texnologiya 63,5** va **37,3 ball** fanlarida farq ancha kichik, bu qisman ushbu fanlarda sinovga kelmaganlar ulushining pastligi (4,6 va 9,6 foiz, 12-jadval) bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin.

7.2. O‘ta olmagan pedagoglarning fanlar bo‘yicha tarkibi

Mutlaq sonlar bo‘yicha sertifikat ololmaganlar tarkibida boshlang‘ich ta’lim **5 150 nafar**, matematika **3 211 nafar**, rus tili **2 245 nafar** va ingliz tili **2 210 nafar** fanlari yetakchilik qiladi. Ushbu to‘rt fanning ulushi o‘ta olmaganlarning (29 857 nafar) **42,9 foizini** tashkil etadi (13-rasm, 12-jadval).

13-rasm. O‘quv fanlari kesimida kasbiy sertifikat ololmagan pedagoglar soni (kamida 100 nafar bo‘lgan fanlar), 2024–2026-yillar, nafar

Manba: 12-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

№	O‘quv fani	O‘ta olmaganlar soni	O‘rtacha ball	Kelmaganlar, %
1	Boshlang‘ich ta’lim	5 150	31,1	23,2
2	Matematika	3 211	28,2	25,5
3	Rus tili	2 245	31,1	19,2
4	Ingliz tili (Umumta’lim)	2 210	18,6	51,3
5	Informatika va axborot texnologiyalari	2 156	32,2	17,1
6	Jismoniy tarbiya (Umumta’lim)	1 919	34,6	18,2
7	Biologiya	1 743	32,3	17,0
8	Ona tili va adabiyot (o‘zbek sinflar uchun)	1 673	28,1	32,3
9	Fizika	1 491	33,6	17,8
10	Tarix	1 163	27,6	34,9
11	Kimyo	873	33,3	20,1

№	O‘quv fani	O‘ta olmaganlar soni	O‘rtacha ball	Kelmaganlar, %
12	Texnologiya (servis xizmati yo‘nalishi-qiz bolalar uchun)	788	29,2	25,1
13	Tasviriy san’at va chizmachilik	729	33,7	20,8
14	Psixologiya	720	43,2	4,6
15	Geografiya	661	31,3	25,7
16	Rus tili va adabiyoti	611	29,7	21,7
17	Musiqa madaniyati	496	29,3	30,0
18	O‘zbek tili (Davlat tili)	406	24,3	40,6
19	Texnologiya (texnologiya va dizayn yo‘nalishi – o‘g‘il bolalar uchun)	383	37,3	9,6
20	Tarbiya	190	25,9	44,0
21	Davlat va huquq asoslari	159	15,2	65,6
22	Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik	120	30,2	25,0
23	Iqtisodiy bilim asoslari	110	35,9	18,8

12-jadval. O‘quv fanlari kesimida kasbiy sertifikat ololmagan pedagoglar (kamida 100 nafar bo‘lgan fanlar), 2024–2026-yillar, nafar, ball va foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: o‘rtacha ball sinovga kelmaganlarni 0 ball bilan hisobga olgan holda hisoblangan (11-jadvaldagi «O‘ta olmaganlar bali» ustuni bilan bir xil); «Kelmaganlar» – o‘ta olmaganlar ichida sinovga kelmaganlar ulushi.

Sinovga kelmaganlar ulushi bo‘yicha boshqacha manzara kuzatiladi: **davlat va huquq asoslari 65,6 foiz**, **ingliz tili 51,3 foiz**, **tarbiya 44 foiz** va **o‘zbek tili 40,6 foiz** fanlarida bu ko‘rsatkich eng yuqori.

Ingliz tili o‘qituvchilarining yarmidan ko‘pi sinovga kelmagani alohida e’tiborga loyiq: bu toifadagi kadrlar mehnat bozorida yuqori talabga ega bo‘lib, ularning bir qismi sertifikatlashni kutmasdan ta’lim tizimidan boshqa sohaga o‘tgan bo‘lishi ehtimoli yuqori.

Ayni paytda aynan shu fanda o‘tish ulushi eng yuqorilardan biri (56,6 foiz), demak, sinovda haqiqatda ishtirok etganlarning tayyorgarlik darajasi yuqori.

7.3. Fanlar kesimidagi natijalarning 2024–2026-yillardagi o‘zgarishi

Fanlar kesimidagi dinamika tahlili sifat o‘zgarishlarini aniqlash imkonini beradi.

Kamida **400 nafar** qatnashchisi bo‘lgan **20 ta** fandan **19 tasi** bo‘yicha (psixologiya fanida 2024-yil ma’lumoti mavjud emas) 2024 va 2026-yil ko‘rsatkichlari taqqoslanganda holat bir xil emas: **8 ta fanda o‘tish ulushi oshgan, 11 ta fanda pasaygan** (14-rasm).

14-rasm. O‘quv fanlari kesimida o‘tish ulushining 2024–2026-yillardagi o‘zgarishi (kamida 400 nafar qatnashchisi bo‘lgan fanlar), foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: kulrang nuqta – 2024-yil, strelka uchi – 2026-yil (yanvar–sentabr), bo‘sh doira – 2025-yil ko‘rsatkichi; o‘ng ustunda – 2026-yil ko‘rsatkichining 2024-yilga nisbatan o‘zgarishi, foizda.

Aksariyat fanlarda kamida **400 nafar** qatnashchisi bo‘lgan 19 tadan 13 tasida 2025-yil ko‘rsatkichi 2024 va 2026-yillardagidan past bo‘lishi umumiy tendensiya sifatida namoyon bo‘ladi.

Bu holat fan xususiyatlari bilan emas, balki 2025-yilda sinovga jalb etilgan kontingentning o‘zgarishi bilan bog‘liq bo‘lishi ehtimoli yuqori (3.3-bo‘lim). Shu bois fanlar kesimidagi dinamikani baholashda 2024 va 2026-yil ko‘rsatkichlarini taqqoslash metodologik jihatdan to‘g‘riroq hisoblanadi.

Mazkur tahlil boshqaruv nuqtai nazaridan ikki xulosaga olib keladi.

Birinchidan, koʻrsatkichi past boʻlgan fanlar (informatika, fizika, biologiya, rus tili) boʻyicha pedagog kadrlar tayyorlash dasturlarini qayta koʻrib chiqish zarur.

Ikkinchidan, koʻrsatkichi keskin oʻzgargan fanlar (musiqa madaniyati, tasviriy san'at va chizmachilik, ingliz tili, texnologiya yoʻnalishlari) boʻyicha sinov materiallarining barqarorligi va mazmuniy muvofiqligi psixometrik tekshiruvdan oʻtkazilishi lozim: ikki yil ichida **25–46 foiz punktlik**, ayrim fanlarda esa bir yilning oʻzida **33–40 foiz punktlik** oʻzgarish kadrlar sifatidagi haqiqiy oʻzgarishni emas, balki sinov materiallarining yoki kontingentning oʻzgarishini aks ettirishi mumkin.

7.4. Bob boʻyicha asosiy xulosalar

Birinchidan, fanlar kesimidagi tafovut eng katta: oʻtish ulushi davlat va huquq asoslari fanida **75,1 foiz**, informatika va axborot texnologiyalari fanida **19,2 foiz** (3,9 baravar). Informatika, fizika va biologiya fanlari boʻyicha **6 957 nafar** qatnashchidan faqat **1 554 nafari** (22,3 foiz) sertifikat olgan.

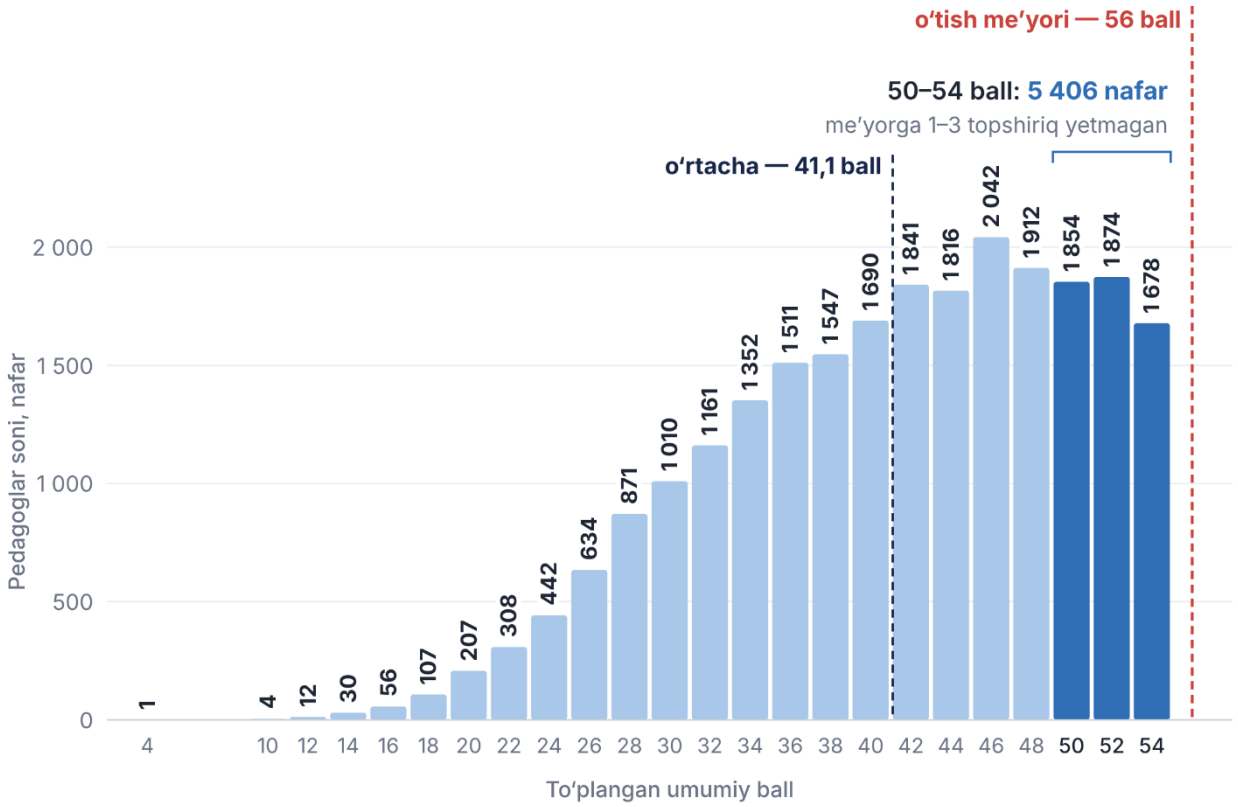
Ikkinchidan, oʻta olmaganlarning **42,9 foizi** toʻrt fanga – boshlangʻich ta'lim, matematika, rus tili va ingliz tiliga toʻgʻri keladi; eng yirik kontingentga ega boshlangʻich ta'lim fanida oʻtish ulushi **30,7 foizni** tashkil etadi.

Uchinchidan, kamida **400 nafar** qatnashchisi boʻlgan **19 ta** fandan **8 tasida** 2024–2026-yillarda oʻtish ulushi oshgan, **11 tasida** pasaygan; ayrim fanlardagi **25–46 foiz punktlik** oʻzgarishlar sinov materiallarini psixometrik tekshirishni talab qiladi.

VIII. NATIJALARNING BALL TAQSIMOTI

8.1. O‘ta olmaganlarning ball taqsimoti va «chegara zonasi»

Sinovda haqiqatda ishtirok etib, o‘tish me’yorini ta’minlay olmagan **23 960 nafar** pedagogning o‘rtacha natijasi **41,1 ball**, ya’ni me’yordan **15 ball** past. Biroq o‘rtacha ko‘rsatkich taqsimotning muhim xususiyatini yashiradi (15-rasm).

15-rasm. Sinovda ishtirok etib, o‘ta olmagan pedagoglarning ball taqsimoti, nafar

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: n = 23 960 (sinovda haqiqatda ishtirok etganlar); o‘tish me’yori – 56 ball (Reglamentning 31-bandi); to‘q ko‘k rang bilan 50–54 ball oralig‘i («chegara zonasi») ajratilgan.

Taqsimot chapga surilgan, ammo uning o‘ng chegarasi o‘tish me’yoriga juda yaqin joylashgan. Sinovda ishtirok etib o‘ta olmagan **23 960 nafar** pedagogdan **5 406 nafari** (22,6 foiz) **50–54 ball** to‘plagan, ya’ni ularga me’yorni ta’minlash uchun bor-yo‘g‘i 1–3 ta topshiriqni to‘g‘ri bajarish yetishmagan.

Ulardan **1 676 nafari** aynan **54 ball**, ya’ni me’yordan bir topshiriq past natija ko‘rsatgan.

Ushbu «chegara zonasi» ikki muhim xulosaga olib keladi.

Birinchidan, o‘ta olmaganlarning sezilarli qismi uchun maqsadli, qisqa muddatli tayyorgarlik dasturi natijani tubdan o‘zgartirishi mumkin: agar **50–54 ball** guruhining yarmi me’yorni ta’minlasa, sertifikat egalarining umumiy soni **15 foizga** ortgan bo‘lar edi.

Ikkinchidan, sinov natijalarining o‘tish me’yori atrofida zich to‘planishi testning ajratuvchi qobiliyati (discriminating power) masalasini ko‘ndalang qo‘yadi: 54 va 56 ball to‘plagan ikki pedagog o‘rtasidagi farq statistik jihatdan ahamiyatli bo‘lmasligi mumkin, huquqiy oqibatlar esa tubdan farq qiladi. Biri maktabda ishlash huquqini oladi, ikkinchisi esa mehnat shartnomasini yo‘qotadi.

8.2. Ball tarkibi va apellyatsiya mexanizmi

Ball tarkibining tahlili ham diqqatga sazovor. O‘ta olmaganlarning o‘rtacha 41,1 balidan 32,4 bali asosiy (predmet) blokka, 8,7 bali esa qo‘shimcha blokka to‘g‘ri keladi. Bu nisbat **sinovning predmet bilimlarini baholashga ko‘proq moslashganini va pedagogik mahorat komponentining umumiy natijaga ta’siri cheklanganini** ko‘rsatadi.

Apellyatsiya mexanizmining qo‘llanilishi nihoyatda past: **31 985 ta** holatdan faqat **450 tasida** (1,4 foiz) apellyatsiya shikoyati berilgan.

Holbuki, «chegara zonasi»dagi pedagoglar soni **5 406 nafarni** tashkil etadi va aynan ular uchun apellyatsiya real ahamiyatga ega. Sinov qoidalarini buzganlik uchun jarayondan chetlatilgan holatlar soni esa **3 tani** tashkil etadi, bu sinov o‘tkazish tartibining yuqori darajada nazorat qilinishidan dalolat beradi.

IX. DEMOGRAFIK KESIMLARDAGI TAHLIL

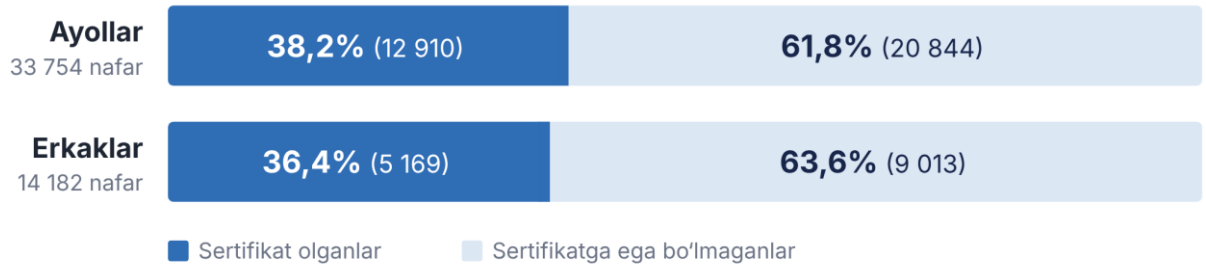
9.1. Jins kesimida

Pedagog kadrlar tarkibida ayollar ustunlik qiladi: reyestr ma’lumotlariga ko‘ra, jami **47 936 nafar** pedagogning **33 754 nafari** (70,4 foiz) ayollar, **14 182 nafari** (29,6 foiz) erkaklar. Jins kesimidagi natijalar 13-jadval va 16-rasmda keltirilgan.

Jins	Jami pedagoglar	Sertifikatli	Ulush, %	O‘ta olmaganlar (Sertifikatsiz)
Ayollar	33 754	12 910	38,2	20 844
Erkaklar	14 182	5 169	36,4	9 013

13-jadval. Jins kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari, 2024–2026-yillar, nafar va foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

16-rasm. Jins kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari, 2024–2026-yillar, foiz va nafar

Manba: 13-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Ayollar va erkaklar o‘rtasidagi farq kichik: sertifikat olganlar ulushi ayollarda **38,2 foizni**, erkaklarda **36,4 foizni** tashkil etadi. Sinovda ishtirok etib o‘ta olmaganlarning o‘rtacha bali ham deyarli teng: ayollarda **41,3 ball**, erkaklarda **40,4 ball**. Shunday qilib, kasbiy sertifikatlash natijalari jins omiliga sezilarli darajada bog‘liq emas deb xulosa qilish mumkin.

9.2. Yosh va pedagogik staj kesimida

Yosh va staj kesimidagi tahlil tizimli va barqaror tendensiyani ochib beradi: pedagogik staj ortishi bilan nazorat sinovidagi o‘rtacha natija izchil pasayib boradi (14-jadval, 17-rasm).

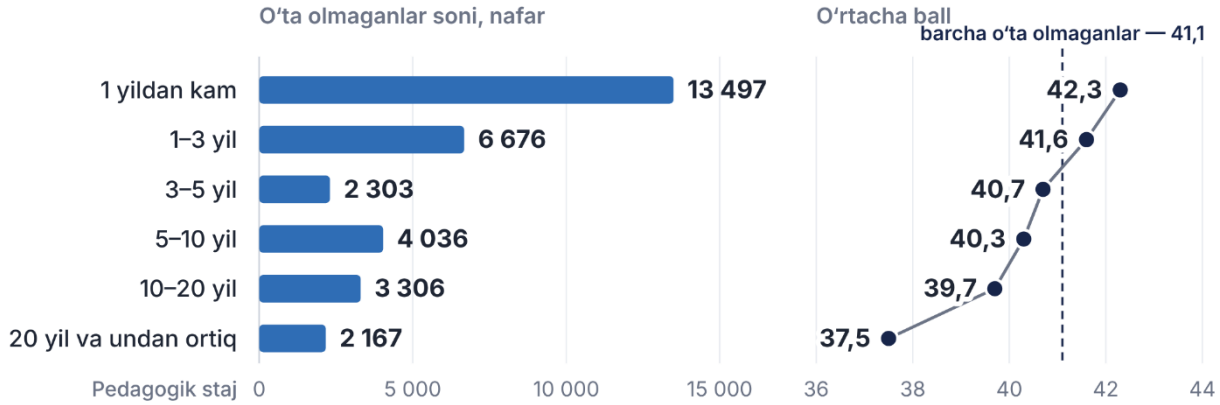
Pedagogik staj	O‘ta olmaganlar soni	O‘rtacha ball	Yosh guruhi	O‘ta olmaganlar soni	O‘rtacha ball
1 yildan kam	13 497	42,3	24 yoshgacha	10 186	42,3
1–3 yil	6 676	41,6	25–29	6 843	42,0
3–5 yil	2 303	40,7	30–34	4 200	40,6

Pedagogik staj	O‘ta olmaganlar soni	O‘rtacha ball	Yosh guruhi	O‘ta olmaganlar soni	O‘rtacha ball
5–10 yil	4 036	40,3	35–39	4 575	39,9
10–20 yil	3 306	39,7	40–44	3 380	39,8
20 yil va undan ortiq	2 167	37,5	45–49	1 357	39,7
			50 va undan katta	1 444	37,9

14-jadval. Yosh va pedagogik staj kesimida o‘ta olmaganlarning taqsimoti, 2024–2026-yillar, nafar va ball

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: o‘ta olmaganlar soni shaxs bazasi bo‘yicha (birinchi urinishda o‘ta olmagan 31 985 nafar) keltirilgan.

17-rasm. Pedagogik staj kesimida o‘ta olmaganlarning o‘rtacha bali va soni, 2024–2026-yillar, ball va nafar

Manba: 14-jadval ma’lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan.

Izoh: shtrix chiziq – sinovda ishtirok etib o‘ta olmaganlarning umumiy o‘rtacha bali (41,1 ball).

Staji bir yildan kam bo‘lgan pedagoglar o‘rtacha **42,3 ball** to‘plagan bo‘lsa, staji **20 yil va undan ortiqlarda** bu ko‘rsatkich **37,5 ballni** tashkil etadi. Yosh kesimida ham xuddi shunday manzara kuzatiladi: 24 yoshgacha bo‘lganlarda **42,3 ball**, **50 yosh va undan kattalarda 37,9 ball**.

Staj omilining ta’siri o‘ta olmaganlarning o‘rtacha balidagina emas, barcha qatnashchilar bo‘yicha sertifikat olganlar ulushida ham yaqqol namoyon bo‘ladi (15-jadval).

Staji bir yildan kam bo‘lgan **22 267 nafar** pedagogning **45,2 foizi** sertifikat olgan bo‘lsa, staji **20 yil va undan ortiq bo‘lgan 2 599 nafarda** bu ko‘rsatkich **19,2 foizni** tashkil etadi, farq **2,4 baravar**. O‘tish ulushi staj ortishi bilan har bir guruhda izchil pasayadi: 45,2 → 39,4 → 30,7 → 26,3 → 25,1 → 19,2 foiz.

Pedagogik staj	Qatnashganlar soni	O‘tganlar soni	O‘tish ulushi, %
1 yildan kam	22 267	10 059	45,2
1–2 yil	10 378	4 093	39,4
3–4 yil	3 152	968	30,7
5–10 yil	5 272	1 388	26,3
10–20 yil	4 268	1 073	25,1
20 yil va undan ortiq	2 599	498	19,2
Jami	**47 936**	**18 079**	**37,7**

15-jadval. Pedagogik staj kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari (barcha qatnashchilar), 2024–2026-yillar, nafar va foiz

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: jadvaldagi staj guruhlari 14-jadvaldagi guruhlardan farq qiladi, chunki ular reyestrda qatnashchilar bo‘yicha boshqa oraliqlarda guruhlangan; ikkala kesim ham bir xil yo‘nalishdagi tendensiyani ko‘rsatadi.

Mazkur tendensiyaning talqini ikki xil bo‘lishi mumkin.

Birinchidan, tajribali pedagoglar kompyuterda, onlayn platformada o‘tkaziladigan test shaklidagi sinovga moslashishda qiyinchilikka duch kelishi mumkin (formatga bog‘liq samara).

Ikkinchidan, uzoq muddat davomida malaka oshirishning yetarli darajada amalga oshirilmagani natijasida predmet bilimlari eskirgan bo‘lishi mumkin. Ikkala faraz ham boshqaruv nuqtai nazaridan bir xil xulosaga olib keladi: tajribali pedagoglar uchun sertifikatlashga tayyorgarlik dasturlari alohida ishlab chiqilishi lozim.

O‘ta olmaganlar tarkibida yoshlar ustunlik qiladi: **13 497 nafari** (42,2 foiz) pedagogik staji bir yildan kam, **10 186 nafari** (31,8 foiz) esa **24 yoshgacha** bo‘lgan pedagoglardir. Bu tabiiy hol, chunki tizim aynan kasbga birinchi marta kirib kelayotgan stajyor-o‘qituvchilarga yo‘naltirilgan. Shu bilan birga, bu OTTlarni bitirib kelayotgan kadrlarning tayyorgarlik darajasini bevosita aks ettiruvchi ko‘rsatkich hisoblanadi.

9.3. Bob bo‘yicha asosiy xulosalar

Birinchidan, jins bo‘yicha farq kichik: o‘tish ulushi ayollarda **38,2 foiz**, erkaklarda **36,4 foiz**, o‘ta olmaganlarning o‘rtacha bali esa mos ravishda **41,3** va **40,4 ball**.

Ikkinchidan, staj ortishi bilan natija izchil pasayadi: o‘tish ulushi **staji bir yildan kam** pedagoglarda **45,2 foiz**, **20 yil va undan ortiq bo‘lganlarda 19,2 foiz** (2,4 baravar). Bu tajribali pedagoglar uchun alohida tayyorgarlik dasturlari zarurligini ko‘rsatadi.

X. YAKUNIY XULOSA

Mazkur sharhda pedagog.uzedu.uz bazasining 2026-yil 8-sentabr holatidagi ma’lumotlari asosida 2024–2026-yillarda o‘tkazilgan kasbiy sertifikatlash nazorat sinovlarining natijalari urinishlar, OTTlar, hududlar, o‘quv fanlari, pedagoglarning tavsiflari va me’yoriy talablarning bajarilishi kesimida kompleks tahlil qilindi.

Tahlil quyidagi asosiy xulosalarni shakllantirish imkonini berdi.

Birinchidan, tizimning umumiy samaradorligi past. Kasbiy sertifikatlash sinovlariga jalb etilgan **47 936 nafar** pedagogdan faqat **18 079 nafari** (37,7 foiz) sertifikat olgan.

Sertifikat egalarining **70,2 foizi** (12 693 nafar) o‘tish me’yoriga yaqin 56–70 ball oralig‘ida joylashgan; 86 va undan yuqori ball to‘plaganlar esa atigi **608 nafarni**, ya’ni barcha qatnashchilarning **1,3 foizini** tashkil etadi.

Ikkinchidan, yillar kesimida ijobiy siljish kuzatilmayapti. O‘tish ulushi 2024-yildagi **44,3 foizdan** 2025-yilda **29,7 foizgacha** pasayib, 2026-yilning yanvar–sentabr davrida **44,1 foizga** ko‘tarilgan.

Uch yillik davrda ko‘rsatkich **0,2 foiz punktga** kamaygan. 2025-yildagi keskin pasayish sinovga jalb etilgan kontingentning kengayishi va takroriy urinishdagilar ulushining ortishi bilan bog‘liq bo‘lishi ehtimoli yuqori.

Uchinchidan, takroriy sinov huquqidan foydalanish darajasi nihoyatda past va takroriy urinishlar natijani yaxshilamayapti.

Birinchi urinishda o‘ta olmagan **31 985 nafar** pedagogdan **25 120 nafari** (78,5 foiz) navbatdan tashqari sinovda ishtirok etmagan, o‘tish ulushi birinchi urinishda **33,3 foiz**, ikkinchi urinishda **31 foiz**, uchinchi va to‘rtinchi urinishlarda esa sertifikat olganlar qayd etilmagan.

O‘ta olmagan holatlarning **7 560 tasida** (23,6 foiz) talabgor sinovga umuman kelmagan, ayrim fanlarda bu ko‘rsatkich **51,3–65,6 foizga** yetadi.

To‘rtinchidan, urinishlar soni bo‘yicha me’yoriy cheklov to‘liq bajarilmayapti.

567 nafar pedagog ikki muvaffaqiyatsiz urinishdan so‘ng ham sinovga kiritilgan (474 nafari uch marta, 93 nafari to‘rt marta), ularning **21,9 foizi** Qoraqalpog‘iston Respublikasiga to‘g‘ri keladi.

Beshinchidan, OTTlar kesimidagi farq **2,6 baravarga** yetadi.

Koʻrsatkich **22,6 foizdan** (Namangan davlat texnika universiteti) **58,2 foizgacha** (Samarqand davlat chet tillar instituti) oʻzgaradi va OTT miqyosi bilan barqaror bogʻliq emas.

Pedagogika OTTlari bitiruvchilarining oʻtish ulushi (37,2 foiz) anʼanaviy davlat universitetlari koʻrsatkichidan (39,9 foiz) past. Bazada OTTlarga yuborilgan reklamatsiyalar va koʻrilgan choralar toʻgʻrisida maʼlumot mavjud emasligi 36-band ijrosini baholashga imkon bermaydi.

Oltinchidan, hududlar oʻrtasidagi farqlar sezilarli.

Koʻrsatkich Andijon viloyatidagi **24,9 foizdan** Buxoro viloyatidagi **49,7 foizgacha** oʻzgaradi, past natijalar esa hududlarda turli omillar, shu jumladan takroriy sinovga jalb etishning sustligi, sinovga kelmaslik yoki past oʻrtacha ball bilan izohlanadi.

Ayrim maktablar darajasidagi toʻlaqonli tahlil amaldagi jamlanma jadvallar tuzilishi sababli cheklangan.

Yettinchidan, oʻquv fanlari kesimidagi tafovut eng katta.

Oʻtish ulushi davlat va huquq asoslari fanidagi **75,1 foizdan** informatika va axborot texnologiyalari fanidagi **19,2 foizgacha**, yaʼni **3,9 baravarga** farqlanadi.

Tabiiy yoʻnalishdagi fanlarda (informatika, fizika, biologiya) **6 957 nafar** qatnashchidan faqat **1 554 nafari** (22,3 foiz) sertifikat olgan.

Sakkizinchidan, «chegara zonasi» jiddiy zaxiraga ega.

Sinovda ishtirok etib oʻta olmaganlarning **22,6 foizi** (5 406 nafar) 50–54 ball toʻplagan, yaʼni ularga 1–3 ta topshiriq yetishmagan. Shu bilan birga, staj ortishi bilan natija pasayadi: sertifikat olganlar ulushi staji bir yildan kam pedagoglardagi **45,2 foizdan** 20 yil va undan ortiq stajga ega pedagoglardagi **19,2 foizgacha** (2,4 baravar) kamayadi.

Toʻqqizinchidan, sertifikatsiz pedagoglarning ulushi muammoli darajada yuqori.

Qamrovga olingan pedagoglarning **62,3 foizi** kasbiy sertifikatga ega emas, ularning **24 987 nafari** (83,7 foiz) taʼlim tashkilotlarida ishlashda davom etmoqda, **4 737 nafari** esa huquqiy oqibat zonasida turibdi.

Bu tizimning kirish filtri sifatidagi vazifasi amalda toʻliq bajarilmayotganini anglatadi.

Oʻninchidan, yaqin ikki yilda sinov qamrovi kengayadi.

2026-yildan maktabgacha ta’lim tashkilotlarining stajyor-tarbiyachilari va psixologlari, 2027-yildan esa attestatsiyadan o‘ta olmagan, lavozimiga muvofiq emas deb topilgan pedagog kadrlar ham sinovlarga jalb etiladi.

Amaldagi o‘tish ulushi (37,7 foiz) saqlanib qolgan taqdirda, bu sertifikatsiz pedagoglar guruhining va huquqiy oqibat zonasidagi holatlar sonining o‘sishiga olib keladi; shu sababli tayyorgarlik va qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari yangi toifalar sinovga jalb etilgunga qadar ishga tushirilishi lozim.

Xorijiy oliy ta’lim tashkilotlari bitiruvchilarining natijalari ham alohida e’tibor talab etadi. Ularning sinovlardan o‘tish ulushi **23,3 foizni** tashkil etib, respublika bo‘yicha umumiy ko‘rsatkichdan **14,4 foiz** bandga past bo‘lgan.

Xususan, **Qirg‘izistondagi** Batirali Sidiqov nomidagi Qirg‘iz-O‘zbek xalqaro universiteti bitiruvchilarining **27,6 foizi**, **Qozog‘istondagi** Muxtor Auezov nomidagi Janubiy Qozog‘iston tadqiqot universiteti bitiruvchilarining esa **20,3 foizi** sinovdan muvaffaqiyatli o‘tgan.

Mazkur ko‘rsatkichlar ushbu oliygohlar bitiruvchilarining kasbiy tayyorgarligida kamchiliklar mavjud bo‘lishi mumkinligini ko‘rsatadi hamda ularning bilim va ko‘nikmalari O‘zbekistonda pedagogik faoliyat uchun belgilangan talablarga qay darajada mos kelishini chuqurroq o‘rganishni taqozo etadi.

Ushbu xulosalar kasbiy sertifikatlash siyosatida faqat respublika bo‘yicha umumiy o‘tish ko‘rsatkichiga tayanish yetarli emasligini ko‘rsatadi. Tahlilning markaziy xulosasi shuki, tizim kadrlar sifatining kirish filtri sifatida loyihalangan bo‘lsa-da, hozircha kutilgan tanlov ta’sirini to‘liq bermayapti. Keyingi chora-tadbirlar nazorat va sanksiyalar bilan cheklanmasdan, pedagog kadrlar tayyorlash sifatini oshirish, maqsadli tayyorgarlik va ma’lumotlarga asoslangan boshqaruvga yo‘naltirilishi lozim.

FOYDALANILGAN MANBALAR

I. Normativ-huquqiy hujjatlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 26-maydagi «Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi hamda uning tizimidagi tashkilotlar faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi PF–79-son Farmoni.

2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 12-fevraldagi «Davlat maktabgacha va umumiy o‘rta ta’lim tashkilotlari pedagog kadrlarini kasbiy sertifikatlash bo‘yicha davlat xizmatlarini ko‘rsatishning ma’muriy reglamentini tasdiqlash to‘g‘risida»gi 87-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 13.02.2024-y., 09/24/87/0120-son.

3. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 28-fevraldagi 130-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 01.03.2025-y., 09/25/130/0199-son.

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 19-iyundagi 378-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 19.06.2025-y., 09/25/378/0518-son.

5. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2025-yil 24-noyabrdagi 740-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 26.11.2025-y., 09/25/740/1090-son.

6. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2026-yil 29-yanvardagi 35-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 02.02.2026-y., 09/26/35/0101-son.

7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2026-yil 16-apreldagi 175-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 17.04.2026-y., 09/26/175/0373-son.

8. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2026-yil 24-iyundagi 321-son qarori // Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 25.06.2026-y., 09/26/321/0621-son.

II. Ma’lumotlar manbalari

1. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligining pedagog.uzedu.uz yagona elektron bazasi: 2024–2026-yillardagi kasbiy sertifikatlash nazorat sinovlari natijalari va pedagog kadrlar reyestri (2026-yil 8-sentabr holati).

2. Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi (lex.uz).

III. Xalqaro va ilmiy manbalar

1. OECD. Education at a Glance 2022: OECD Indicators. Indicator D6: What are the pathways to becoming a teacher and a school head? – Paris: OECD Publishing, 2022. DOI: 10.1787/3197152b-en.

2. OECD. Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers. – Paris: OECD Publishing, 2005. DOI: 10.1787/9789264018044-en.

3. U.S. Department of Education, Office of Postsecondary Education. Preparing and Credentialing the Nation's Teachers: The Secretary's 10th Report on Teacher Quality. – Washington, DC, 2016. – P. xvii. URL: https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED576185.pdf

4. Stedman J. B., Mangan B. F. Pass Rates as an Accountability Measure for Teacher Education Programs. CRS Report RL31254. – Washington, DC: Congressional Research Service, 2004.

5. Putman H., Walsh K. A Fair Chance: Simple Steps to Strengthen and Diversify the Teacher Workforce. – Washington, DC: National Council on Teacher Quality, 2019. (ERIC ED593388).

6. Chung J. Research-informed teacher education, teacher autonomy and teacher agency: the example of Finland // London Review of Education. – 2023. – Vol. 21, № 1, art. 13. DOI: 10.14324/LRE.21.1.13.

7. Varis S., Tolvanen A., Metsäpelto R.-L., Poikkeus A.-M. Student selection into initial teacher education in Finland: Predicting performance on the university entrance exam (VAKAVA) based on logical reasoning ability // International Journal of Educational Research. – 2025. – Vol. 133, art. 102745. DOI: 10.1016/j.ijer.2025.102745.

8. Kwak Y. Secondary school science teacher education and quality control in Korea based on the teacher qualifications and the teacher employment test in Korea // Asia-Pacific Science Education. – 2019. – Vol. 5, art. 14. DOI: 10.1186/s41029-019–0040-0.

ILOVALAR

1-ilova. Ta’lim tashkilotlari bo‘yicha kasbiy sertifikatlash natijalari

№	Ta’lim tashkiloti	Jami pedagoglar	Sertifikatli	Sertifikatsiz	Ulush, %
I. Mahalliy ta’lim tashkilotlari					
1	Toshkent shahridagi Vebster universitetining ta’lim dasturlarini amalga oshirish markazi	67	49	18	73,1
2	Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika instituti	31	21	10	67,7
3	Samarqand davlat chet tillar instituti	569	331	238	58,2
4	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti	107	59	48	55,1
5	Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti	341	180	161	52,8
6	O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti	1 260	660	600	52,4
7	Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali	77	39	38	50,6
8	Buxoro davlat universiteti	2 553	1 259	1 294	49,3
9	Buxoro davlat pedagogika instituti	377	176	201	46,7
10	Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti	1 367	630	737	46,1
11	Shahrisabz davlat pedagogika instituti	322	148	174	46,0
12	Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti	1 626	734	892	45,1
13	Qo‘qon davlat universiteti	1 350	609	741	45,1
14	Farg‘ona davlat universiteti	2 122	911	1 211	42,9
15	Navoiy davlat universiteti	2 133	904	1 229	42,4
16	Qarshi davlat universiteti	2 498	1 044	1 454	41,8
17	Guliston davlat universiteti	1 478	618	860	41,8
18	Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti	1 779	735	1 044	41,3
19	Termiz davlat pedagogika instituti	508	206	302	40,6
20	Samarqand davlat pedagogika instituti	155	63	92	40,6
21	Nukus davlat pedagogika instituti	2 988	1 142	1 846	38,2
22	Andijon davlat chet tillari instituti	204	76	128	37,3
23	Chirchiq davlat pedagogika universiteti	1 843	679	1 164	36,8
24	Namangan davlat universiteti	2 812	1 031	1 781	36,7
25	Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti	2 292	835	1 457	36,4
26	Farg‘ona davlat texnika universiteti	88	32	56	36,4
27	Jizzax davlat pedagogika universiteti	2 927	1 026	1 901	35,1
28	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti	2 775	962	1 813	34,7
29	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Urganch filiali	61	20	41	32,8
30	Termiz davlat universiteti	3 047	993	2 054	32,6
31	Samarqand davlat universitetining Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti	572	177	395	30,9
32	Andijon davlat pedagogika instituti	104	30	74	28,8
33	Toshkent kimyo xalqaro universiteti	407	107	300	26,3
34	Andijon davlat universiteti	1 810	467	1 343	25,8
35	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti	465	113	352	24,3
36	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti	92	22	70	23,9
37	Namangan davlat texnika universiteti	394	89	305	22,6
38	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Samarqand filiali	116	18	98	15,5
39	Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti	20	12	8	60,0
40	O‘zbekiston davlat konservatoriyasi	14	8	6	57,1
41	Toshkent davlat yuridik universiteti	14	8	6	57,1
42	Osiyo xalqaro universiteti	15	8	7	53,3
43	Namangan davlat pedagogika instituti	32	17	15	53,1
44	Urganch davlat pedagogika instituti	35	17	18	48,6
45	Navoiy davlat pedagogika instituti	23	11	12	47,8
46	Aniq va ijtimoiy fanlar universiteti	22	10	12	45,5
47	Namangan davlat chet tillari instituti	11	5	6	45,5
48	O‘zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi	11	5	6	45,5
49	Qarshi davlat texnika universiteti	40	16	24	40,0
50	«Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti» Milliy tadqiqot universiteti	34	13	21	38,2
51	Oriental universiteti	16	6	10	37,5

№	Ta’lim tashkiloti	Jami pedagoglar	Sertifikatli	Sertifikatsiz	Ulush, %
52	Toshkent davlat transport universiteti	20	7	13	35,0
53	Toshkent amaliy fanlar universiteti	12	4	8	33,3
54	Samarqand davlat arxitektura-qurilish universiteti	55	18	37	32,7
55	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti Nukus filiali	31	10	21	32,3
56	Guliston davlat pedagogika instituti	29	9	20	31,0
57	O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti	36	11	25	30,6
58	Profi University Navoiy filiali	10	3	7	30,0
59	Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti	17	5	12	29,4
60	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti	63	18	45	28,6
61	Toshkent arxitektura-qurilish universiteti	11	3	8	27,3
62	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Farg‘ona filiali	45	12	33	26,7
63	Profi University	73	19	54	26,0
64	Qo‘qon universiteti	35	9	26	25,7
65	Toshkent to‘qimachilik va yengil sanoat instituti	39	10	29	25,6
66	Samarqand iqtisodiyot va servis instituti	16	4	12	25,0
67	Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti	58	14	44	24,1
68	Iqtisodiyot va pedagogika universiteti	55	13	42	23,6
69	Jizzax politexnika instituti	52	12	40	23,1
70	University of Business and Science	14	3	11	21,4
71	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Nukus filiali	24	5	19	20,8
72	Toshkent davlat texnika universiteti	55	11	44	20,0
73	Buxoro davlat texnika universiteti	76	15	61	19,7
74	Qarshi xalqaro universiteti	21	4	17	19,0
75	Andijon davlat texnika instituti	48	9	39	18,8
76	Osiyo texnologiyalar universiteti	16	3	13	18,8
77	Toshkent davlat agrar universiteti	70	12	58	17,1
78	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Qarshi filiali	41	6	35	14,6
79	Andijon qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti	35	5	30	14,3
80	Alfraganus universiteti	21	3	18	14,3
81	Renessans ta’lim universiteti	37	5	32	13,5
82	Axborot texnologiyalari va menejment universiteti	38	3	35	7,9
83	Navoiy innovatsiyalar universiteti	45	3	42	6,7
84	Ma’mun universiteti	24	1	23	4,2
85	Toshkent kimyo-texnologiya instituti	16	0	16	0,0
86	Millat umidi universiteti	4	4	0	100,0
87	Central Asian University	3	3	0	100,0
88	O‘zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti	2	2	0	100,0
89	Turan International University	2	2	0	100,0
90	Ijtimoiy va siyosiy fanlar instituti	1	1	0	100,0
91	Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti	1	1	0	100,0
92	M.V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universitetining Toshkent shahridagi filiali	1	1	0	100,0
93	Qarshi davlat pedagogika universiteti	1	1	0	100,0
94	Urganch RANCH texnologiya universiteti	1	1	0	100,0
95	Yangi O‘zbekiston universiteti	1	1	0	100,0
96	Yunus Rajabiy nomidagi O‘zbek milliy musiqa san’ati instituti	6	5	1	83,3
97	O‘zbekistondagi Sharda universiteti	4	3	1	75,0
98	Andijon davlat tibbiyot instituti	3	2	1	66,7
99	Toshkent shahridagi Puchon universiteti	3	2	1	66,7
100	«Ipak yo‘li» turizm va madaniy meros xalqaro universiteti	7	4	3	57,1
101	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti	7	4	3	57,1
102	Buxoro xalqaro universiteti	6	3	3	50,0
103	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetining Urgut filiali	6	3	3	50,0
104	Turon universiteti	4	2	2	50,0
105	O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti	2	1	1	50,0
106	Toshkent oliy harbiy chegarachilar bilim yurti	2	1	1	50,0
107	A. Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy instituti	9	3	6	33,3

№	Ta’lim tashkiloti	Jami pedagoglar	Sertifikatli	Sertifikatsiz	Ulush, %
108	O‘zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi	6	2	4	33,3
109	«Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti» Milliy tadqiqot universiteti Buxoro tabiiy resurslarni boshqarish instituti	3	1	2	33,3
110	Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti	3	1	2	33,3
111	Toshkent gumanitar fanlar universiteti	7	2	5	28,6
112	Botir Zokirov nomidagi Milliy estrada san’ati instituti	4	1	3	25,0
113	Tashkent International University of Education	4	1	3	25,0
114	Sambhram universiteti	5	1	4	20,0
115	Xalqaro Nordik universiteti	5	1	4	20,0
116	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti Farg‘ona filiali	6	1	5	16,7
117	A.I. Gersen nomidagi Rossiya davlat pedagogika universitetining Toshkent shahridagi filiali	6	1	5	16,7
118	Toshkent iqtisodiyot va pedagogika universiteti	5	0	5	0,0
119	Qoraqalpog‘iston qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti	4	0	4	0,0
120	Buxoro innovatsiyalar universiteti	3	0	3	0,0
121	Nukus davlat texnika universiteti	3	0	3	0,0
122	Olmaliq davlat texnika instituti	3	0	3	0,0
123	Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti	3	0	3	0,0
124	Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti	3	0	3	0,0
125	O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat institutining Farg‘ona mintaqaviy filiali	2	0	2	0,0
126	University of Economics and Pedagogy	2	0	2	0,0
127	Urganch innovatsion universiteti	2	0	2	0,0
128	Varsovia biznes va amaliy fanlar universiteti Andijon filiali	2	0	2	0,0
129	Xalqaro innovatsion universiteti	2	0	2	0,0
130	«Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti» Milliy tadqiqot universitetining Qarshi irrigatsiya va agrotexnologiyalar instituti	1	0	1	0,0
131	Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va aloqa harbiy instituti	1	0	1	0,0
132	Farg‘ona shahridagi Koreya xalqaro universiteti	1	0	1	0,0
133	Ichki ishlar vazirligi akademiyasi	1	0	1	0,0
134	ISFT instituti	1	0	1	0,0
135	Markaziy Osiyo innovatsiyalar universiteti	1	0	1	0,0
136	O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti Nukus filiali	1	0	1	0,0
137	O‘zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari akademiyasi	1	0	1	0,0
138	O‘zbekiston davlat konservatoriyasi Nukus filiali	1	0	1	0,0
139	Samarqand oliy harbiy avtomobil qo‘mondonlik muhandislik bilim yurti	1	0	1	0,0
140	TMC Institute	1	0	1	0,0
141	Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali	1	0	1	0,0
142	Toshkent davlat tibbiyot universiteti	1	0	1	0,0
143	Toshkent ijtimoiy innovatsiya universiteti	1	0	1	0,0
144	Toshkent kimyo-texnologiya instituti Yangiyer filiali	1	0	1	0,0
145	Toshkent shahridagi Adju universiteti	1	0	1	0,0
146	Toshkent shahridagi Amiti universiteti	1	0	1	0,0
147	Yangi Asr universiteti	1	0	1	0,0
148	Zarmed universiteti (Buxoro kampusi)	1	0	1	0,0
II. Xorijiy ta’lim tashkilotlari					
149	Batirali Sidiqov nomidagi Qirg‘iz–O‘zbek xalqaro universiteti	98	27	71	27,6
150	Muxtor Auezov nomidagi Janubiy Qozog‘iston tadqiqot universiteti (Qozog‘iston)	64	13	51	20,3
151	Sadriddin Ayniy nomidagi Tojikiston davlat pedagogika universiteti	67	12	55	17,9
152	Akademik Bobojon G‘ofurov nomidagi Xo‘jand davlat universiteti	31	5	26	16,1
153	O‘sh davlat universiteti	30	4	26	13,3
154	Qirg‘iziston davlat universiteti	2	2	0	100,0
155	B.B. Gorodovikova nomidagi Qalmiq davlat universiteti	1	1	0	100,0
156	Kokshetau universiteti	1	1	0	100,0
157	Orenburg davlat universiteti	1	1	0	100,0

№	Ta’lim tashkiloti	Jami pedagoglar	Sertifikatli	Sertifikatsiz	Ulush, %
158	Qozon milliy tadqiqot texnika universiteti	1	1	0	100,0
159	Tver davlat universiteti	1	1	0	100,0
160	Tyumen davlat universiteti	1	1	0	100,0
161	Ufa fan va texnologiyalar universiteti	1	1	0	100,0
162	Ural davlat pedagogika universiteti	1	1	0	100,0
163	Voronej davlat pedagogika universiteti	1	1	0	100,0
164	Batkent davlat universiteti	9	6	3	66,7
165	Dulati nomidagi Taraz universiteti	5	3	2	60,0
166	Jalolobod davlat universiteti	4	2	2	50,0
167	Sh. Yesenov nomidagi Kaspiy texnologiyalar va muhandislik universiteti	2	1	1	50,0
168	Volgograd davlat pedagogika universiteti	2	1	1	50,0
169	Nijniy Novgorod davlat pedagogika universiteti	3	1	2	33,3
170	Qozog‘iston xalqlar do‘stligi muhandislik-pedagogika universiteti	3	1	2	33,3
171	Tojikiston milliy universiteti	8	0	8	0,0
172	Sotim Ulug‘zoda nomidagi Tojikiston xalqaro xorijiy tillar universiteti	5	0	5	0,0
173	Stavropol davlat pedagogika instituti	3	0	3	0,0
174	Xalqaro gumanitar-texnika universiteti	3	0	3	0,0
175	Al-Farobiy nomidagi Qozoq milliy universiteti	2	0	2	0,0
176	Konibodom pedagogika bilim yurti	2	0	2	0,0
177	Saidmo‘min Rahimov nomidagi Tojikiston jismoniy tarbiya instituti	2	0	2	0,0
178	Gorkiy davlat pedagogika instituti	2	0	2	0,0
179	Nosir Husrav nomidagi Boxtar davlat universiteti	2	0	2	0,0
180	A.A. Kuleshov nomidagi Mogilev davlat universiteti	1	0	1	0,0
181	Bishkek gumanitar universiteti	1	0	1	0,0
182	Dang‘ara davlat universiteti	1	0	1	0,0
183	I. Arabayev nomidagi Qirg‘iz davlat universiteti	1	0	1	0,0
184	Kokshe akademiyasi	1	0	1	0,0
185	M. Akmulla nomidagi Boshqirdiston davlat pedagogika universiteti	1	0	1	0,0
186	M.V. Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti	1	0	1	0,0
187	N.K. Krupskaya nomidagi Xerson davlat pedagogika instituti	1	0	1	0,0
188	Q.I. Satbayev nomidagi Qozoq milliy texnika tadqiqot universiteti	1	0	1	0,0
189	Q. Jo‘rayev nomidagi Tojikiston davlat universiteti	1	0	1	0,0
190	Q. Jubanov nomidagi Aktobe mintaqaviy universiteti	1	0	1	0,0
191	Qozog‘iston davlat xotin-qizlar pedagogika universiteti	1	0	1	0,0
192	Qozon (Volgabo‘yi) federal universiteti	1	0	1	0,0
193	Shimkent ijtimoiy pedagogika universiteti	1	0	1	0,0
194	Turkman davlat pedagogika instituti	1	0	1	0,0
	Boshqalar (bilim yurtlari va kollejlarning qayta tayyorlovdan o‘tgan bitiruvchilari)	384	95	289	24,7
	Bitirgan OTT ko‘rsatilmagan holatlar	1 759	235	1 524	13,4
	Jami	**47 936**	**18 079**	**29 857**	**37,7**

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: «Mahalliy ta’lim tashkilotlari» bo‘limining birinchi qismidagi 38 ta tashkilot (rang shkalasi qo‘llanilgan; yashil – yuqori, qizil – past ulush) va keyingi qismlardagi tashkilotlar o‘tish ulushi bo‘yicha kamayish tartibida berilgan; «Boshqalar» satrida o‘rta maxsus va boshqa ta’lim muassasalarining bitiruvchilari umumlashtirilgan; ulush – foizda.

2-ilova. Reklamatsiya yuborilishi lozim bo‘lgan holatlar, nafar

№	Ta’lim tashkiloti	2 va undan ortiq urinishda o‘ta olmaganlar	Shundan 3–4-urinishdagilar
I. Mahalliy ta’lim tashkilotlari			
1	Nukus davlat pedagogika instituti	459	79
2	Namangan davlat universiteti	332	34
3	Termiz davlat universiteti	298	45
4	Jizzax davlat pedagogika universiteti	280	38
5	Buxoro davlat universiteti	278	36
6	Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti	264	26
7	Chirchiq davlat pedagogika universiteti	236	34
8	Qarshi davlat universiteti	235	38
9	Berdaq nomidagi Qoraqalpoq davlat universiteti	227	41
10	Navoiy davlat universiteti	207	20
11	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti	198	25
12	Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti	192	16
13	Farg‘ona davlat universiteti	165	19
14	Guliston davlat universiteti	144	12
15	Andijon davlat universiteti	125	12
16	O‘zbekiston Milliy universiteti	124	10
17	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti	104	8
18	Qo‘qon davlat universiteti	91	14
19	O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti	75	7
20	Samarqand davlat universitetining Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti	66	6
21	Namangan davlat texnika universiteti	58	12
22	Termiz davlat pedagogika instituti	53	5
23	Buxoro davlat pedagogika instituti	29	1
24	Toshkent Kimyo xalqaro universitetining Namangan filiali	21	–
25	Shahrisabz davlat pedagogika instituti	19	–
26	Toshkent Kimyo xalqaro universiteti	17	–
27	Samarqand davlat chet tillar instituti	16	–
28	Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti	15	2
29	Andijon davlat chet tillari instituti	14	2
30	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Urganch filiali	14	1
31	Samarqand davlat pedagogika instituti	12	–
32	Buxoro davlat texnika universiteti	11	1
33	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti Nukus filiali	11	–
34	Toshkent davlat agrar universiteti	11	1
35	Farg‘ona davlat texnika universiteti	10	1
36	Andijon davlat pedagogika instituti	9	–
37	Axborot texnologiyalari va menejment universiteti	8	–
38	Navoiy innovatsiyalar universiteti	8	1
39	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti	8	–
40	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Qarshi filiali	8	–
41	Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti	8	–
42	Profi University	7	–
43	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti	7	2
44	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Nukus filiali	7	2
45	Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti	7	–
46	Jizzax politexnika instituti	6	1
47	Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti	5	–
48	Qarshi davlat texnika universiteti	5	1
49	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Samarqand filiali	5	–
50	Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti	5	–
51	Toshkent to‘qimachilik va yengil sanoat instituti	5	1
52	«Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti» Milliy tadqiqot universiteti	4	1
53	Iqtisodiyot va pedagogika universiteti	4	–
54	Ma’mun universiteti	4	–
55	Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy universiteti Jizzax filiali	4	–
56	Qarshi xalqaro universiteti	4	–
57	Guliston davlat pedagogika instituti	3	–

№	Ta’lim tashkiloti	2 va undan ortiq urinishda o‘ta olmaganlar	Shundan 3–4-urinishdagilar
58	Renessans ta’lim universiteti	3	1
59	Samarqand davlat texnika universiteti	3	–
60	Toshkent arxitektura-qurilish universiteti	3	–
61	Alfraganus universiteti	2	–
62	Andijon qishloq xo‘jaligi va agrotexnologiyalar instituti	2	–
63	Botir Zokirov nomidagi O‘zbekiston davlat konservatoriyasi huzuridagi Milliy estrada san’ati instituti	2	–
64	Jizzax Sambhram universiteti	2	–
65	Toshkent davlat transport universiteti	2	–
66	A. I. Gersen nomidagi Rossiya davlat pedagogika universitetining Toshkent shahridagi filiali	2	–
67	Urganch davlat pedagogika instituti	2	–
68	Abdulla Avloniy nomidagi pedagogik mahorat milliy instituti	1	–
69	Andijon davlat texnika instituti	1	–
70	Aniq va ijtimoiy fanlar universiteti	1	–
71	Kattaqo‘rg‘on davlat pedagogika instituti	1	–
72	Namangan davlat pedagogika instituti	1	–
73	Navoiy davlat konchilik va texnologiyalar universiteti	1	–
74	O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti	1	–
75	O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat institutining Farg‘ona mintaqaviy filiali	1	–
76	Oriental universiteti	1	–
77	Osiyo texnologiyalar universiteti	1	–
78	O‘zbekiston davlat jismoniy tarbiya va sport universiteti Farg‘ona filiali	1	–
79	O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti	1	–
80	Qo‘qon universiteti	1	–
81	Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti	1	–
82	Termiz davlat muhandislik va agrotexnologiyalar universiteti	1	–
83	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti	1	–
84	Toshkent axborot texnologiyalari universiteti Farg‘ona filiali	1	–
85	Toshkent gumanitar fanlar universiteti	1	–
86	Toshkent iqtisodiyot va pedagogika universiteti	1	–
87	Toshkent kimyo-texnologiya instituti	1	–
88	Toshkent oliy harbiy chegarachilar bilim yurti	1	–
89	Toshkent shahridagi Adju universiteti	1	–
90	Biznes va fan universiteti (University of Business and Science)	1	–
91	University of economics and pedagogy	1	–
92	Varsovia biznes va amaliy fanlar universitetining Andijon filiali	1	–
II. Xorijiy ta’lim tashkilotlari			
1	Batirali Sidiqov nomidagi Qirg‘iz–O‘zbek xalqaro universiteti	13	3
2	Muxtor Auezov nomidagi Janubiy Qozog‘iston tadqiqot universiteti	11	3
3	Sadriddin Ayniy nomidagi Tojikiston davlat pedagogika universiteti	7	0
4	Akademik Bobojon G‘ofurov nomidagi Xo‘jand davlat universiteti	4	1
5	Akademik A. Kuatbekov nomidagi Xalqlar do‘stligi universiteti	2	0
6	Kozma Minin nomidagi Nijniy Novgorod davlat pedagogika universiteti	2	0
7	Tojikiston milliy universiteti	2	0
8	A. A. Kuleshov nomidagi Mogilyov davlat universiteti	1	0
9	O‘sh davlat universiteti	1	0
10	Qozoq milliy xotin-qizlar pedagogika universiteti	1	0
11	B. Osmonov nomidagi Jalolobod davlat universiteti	1	0
12	Sotim Ulug‘zoda nomidagi Tojikiston xalqaro xorijiy tillar universiteti	1	0
13	Stavropol davlat pedagogika instituti	1	0
14	M. X. Dulati nomidagi Taraz universiteti	1	0
15	Sh.Yesenov nomidagi Kaspiy texnologiya va muhandislik universiteti	1	1
	Boshqalar	23	0
	Bitirgan OTT ko‘rsatilmagan holatlar	75	3
	Jami	**4 737**	**567**

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: jadvalda ikki va undan ortiq urinishda nazorat sinovidan o‘ta olmagan pedagoglarning bitirgan ta’lim tashkilotlari bo‘yicha taqsimoti keltirilgan; «–» – holat qayd etilmagan.

3-ilova. O‘quv fanlari kesimida kasbiy sertifikatlash natijalari

№	O‘quv fani	Qatnashchilar	O‘tganlar	O‘ta olmaganlar	Ulushi, %
1	Davlat va huquq asoslari	622	467	159	75,1
2	Tarix	2 687	1 522	1 163	56,6
3	Ingliz tili (Umumta’lim)	5 094	2 884	2 210	56,6
4	Qoraqalpoq tili va adabiyoti	120	65	59	54,2
5	Psixologiya	1 573	850	720	54,0
6	Tarbiya	374	181	190	48,4
7	Fransuz tili (Umumta’lim)	68	32	36	47,1
8	Chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik	222	102	120	45,9
9	Maktabgacha ta’lim muassasalari tarbiyachisi	163	74	89	45,4
10	Geografiya	1 190	532	661	44,7
11	Ona tili va adabiyot (o‘zbek sinflar uchun)	2 948	1 279	1 673	43,4
12	O‘qituvchi-logoped (Umumta’lim)	161	67	94	41,6
13	Matematika	5 444	2 244	3 211	41,2
14	Nemis tili (Umumta’lim)	81	33	48	40,7
15	Musiqa madaniyati	836	340	496	40,7
16	Tasviriy san’at va chizmachilik	1 206	476	729	39,5
17	O‘qituvchi-defektolog (Umumta’lim)	102	40	62	39,2
18	Kimyo	1 388	516	873	37,2
19	Texnologiya (texnologiya va dizayn yo‘nalishi – o‘g‘il bolalar uchun)	589	209	383	35,5
20	Iqtisodiy bilim asoslari	170	59	110	34,7
21	Qoraqalpoq tili (Davlat tili)	119	40	76	33,6
22	Texnologiya (servis xizmati yo‘nalishi-qiz bolalar uchun)	1 146	354	788	30,9
23	Boshlang‘ich ta’lim	7 420	2 276	5 150	30,7
24	O‘zbek tili (Davlat tili)	596	178	406	29,9
25	Biologiya	2 371	627	1 743	26,4
26	Rus tili	3 029	798	2 245	26,3
27	Qozoq tili va adabiyoti	133	35	98	26,3
28	Jismoniy tarbiya (Umumta’lim)	2 578	659	1 919	25,6
29	Tojik tili va adabiyoti	35	8	27	22,9
30	Rus tili va adabiyoti	790	172	611	21,8
31	Fizika	1 904	413	1 491	21,7
32	Informatika va axborot texnologiyalari	2 682	514	2 156	19,2
33	Koreys tili	17	9	8	52,9
34	Turkman tili va adabiyoti	17	5	12	29,4
35	Maktabgacha ta’lim tashkiloti psixologi	13	8	5	61,5
36	Xitoy tili	11	6	4	54,5
37	Tarbiyachi-metodist (MTT direktor o‘rinbosari)	10	2	8	20,0
38	Ingliz tili (Maktabgacha)	8	–	8	–
39	Musiqa xodimi (Musiqa rahbari)	5	–	5	–
40	Jismoniy tarbiya (Maktabgacha)	4	1	3	25,0
41	Hind tili	2	2	0	100,0
42	O‘qituvchi-logoped (Maktabgacha)	2	–	2	–
43	Pedagogik mahorati (Umumta’lim)	2	–	2	–
44	Rus tili (Maktabgacha)	2	–	2	–
45	Qirg‘iz tili va adabiyoti	1	–	1	–
46	Yapon tili	1	–	1	–
	Jami	**47 936**	**18 079**	**29 857**	**37,7**

Manba: pedagog.uzedu.uz bazasi ma’lumotlari asosida muallif hisob-kitoblari.

Izoh: 20 nafardan kam qatnashchisi bo‘lgan fanlar uchun rang shkalasi qo‘llanilmagan; «–» – sertifikat olganlar qayd etilmagan. Ayrim fanlarda o‘tganlar va o‘ta olmaganlar yig‘indisi qatnashchilar sonidan farq qiladi; manba qiymatlari o‘zgartirilmagan.

***Muallif**: Rahimboyev Sardor*
***Lavozimi:** O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Ta'lim sifatini ta'minlash milliy agentligi direktori o‘rinbosari*

***Muallif**: Suleymanov Ruslan*
***Lavozimi:** Oliy va oliy ta’limdan keyingi ta’lim tashkilotlari reytingini yuritish guruhi rahbari*

***Muallif**: Begmatov Sardor*
***Lavozimi:** Oliy va oliy ta’limdan keyingi ta’lim tashkilotlari reytingini yuritish guruhi bosh inspektori*

NATIONAL QUALITY ASSURANCE AGENCY FOR EDUCATION

NQAAE

UNDER THE ADMINISTRATION OF THE PRESIDENT OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

+998 55 505 30 30

info@nqaae.uz
www.nqaae.uz

@nqaaeuz

@nqaaeuzbot

